

INFORMÁCIÓS RENDSZEREK ÜZEMELTETÉSE

BME VIK TMIT

MÉRNÖK-INFORMATIKUS ALAPKÉPZÉS

BME VIK TMIT

INFORMÁCIÓS RENDSZEREK ÜZEMELTETÉSE

ADAMIS GUSZTÁV – TMIT
IE 345

ADAMIS@TMIT.BME.HU

BME VIK TMIT

3. ÜZEMELTETÉSI FELADATOK ÉS A HÁLÓZATI ISMERETEK

I. rész

Az üzemeltetési feladatok és a hálózati ismeretek összefüggései
IT hálózati elemek, hálózatba illesztés

(IP címek, címosztályok,
DHCP, ARP, RARP, NA(P)T, DNS)

II. rész

Hálózati topológiák, VPN, demarkációs pontok, hálózati térképek

I. RÉSZ

REFERENCIA MODELLEK, PROTOKOLLOK IP ALAPOK HÁLÓZATOK

KORÁBBAN TANULTAK ÁTTEKINTÉSE

- Korábbi tárgyakban tanultak
 - amik az IRÜ-ben is fontosak

- Referencia modell, protokollok
- IP alapok
 - címek, címosztályok
 - DHCP
 - ARP/RARP
 - NA(P)T
 - DNS
 - ICMP

- Referencia modell, protokollok
- IP alapok
 - címek, címosztályok
 - DHCP
 - ARP/RARP
 - NA(P)T
 - DNS
 - ICMP

PROTOKOLLOK

- Szabályok gyűjteménye, mely vezérli a kommunikációt hálózati elemek között
- Meghatározzák:
 - Interfészüket magasabb rétegek felé (API)
 - Interfészüket az egyenrangú felek felé (peer)
 - Formátumok (statikus rész)
 - Üzenet sorrendek, üzenetek kiváltotta cselekvéssorozat (dinamikus rész)

OSI REFERENCIA MODELL

- Hét réteg
 - számítógépek kommunikációjához szükséges hálózati protokollok feladatait határozza meg
 - fő cél: együttműködés különböző gyártók termékei között
- Minden réteg CSAK az alatta levő réteg szolgáltatásaira támaszkodik és a felette levő réteg számára nyújt szolgáltatást
 - protokoll verem (protocol stack)
 - SW / HW / kombinált megvalósítás

Réteg Layer	Név		Funkció
7	Alkalmazási Application	ADATOK	Alkalmazási protokollok, pl. SMTP (e-mail – Simple Mail Transfer Protocol), HTTP (web), FTP (fájl transzfer)
6	Megjelenítési Presentation	ADATOK	Adat megjelenítése és kódolása Adatformátumok (pl. MPEG), karakterkódolás, tömörítés, titkosítás
5	Viszony Session	ADATOK	Kommunikációs viszonyok vezérlése (SCP – Session Control Protocol)
4	Szállítási Transport	SZEG-MENSEK	Végpontok közötti adatátvitel, megbízhatóság, virtuális áramkörök (pl. TCP kapcsolatok, port számok)
3	Hálózati Network	CSOMAGOK	Logikai címezés (pl. IP címek) és azon alapuló irányítás, útvonalválasztás (routerek)
2	Adatkapcsolati Data Link	KERETEK	Interfész (MAC) szintű címezés, folyamvezérlés, (bit)hibadetektálás, hibajavítás (bridge, switch)
1	Fizikai Physical	BITEK	Az eszközök közötti fémes vagy optikai átvivő közeg (hub)

RÉTEG KARAKTERISZTIKÁK

- Minden egyes réteg az alsóbb réteg szolgáltatásait használja, valamint saját szolgálatait felajánlja a felsőbb rétegek felé
- Interfész meghatározza a lehetséges kölcsönhatást a rétegek között
- Implementációs részletek rejtve maradnak
 - Megváltoztatható anélkül, hogy befolyásolná a többi réteget (fekete doboz)
- Példák
 - Hálózati topológia és fizikai konfiguráció
 - Útválasztás
 - Új alkalmazások

OSI – IP ARCHITEKTÚRA

ISO/OSI

Alkalmazás
Megjelenítési
Viszony
Szállítási
Hálózati
Adatkapcsolati
Fizikai

TCP/IP

Alkalmazás
Szállítási / Host-to-host (TCP/UDP/...)
Internet (IP)
Hálózati interface/ Hálózati hozzáférési

Gyakorlatias

Alkalmazás
TCP/UDP/...
IP
LLC
MAC
PCS & PMA
PMD

IP: Internet Protocol

TCP: Transmission Control Protocol

UDP: User Datagram Protocol

LLC: Logical Link Control

MAC: Medium Access Control

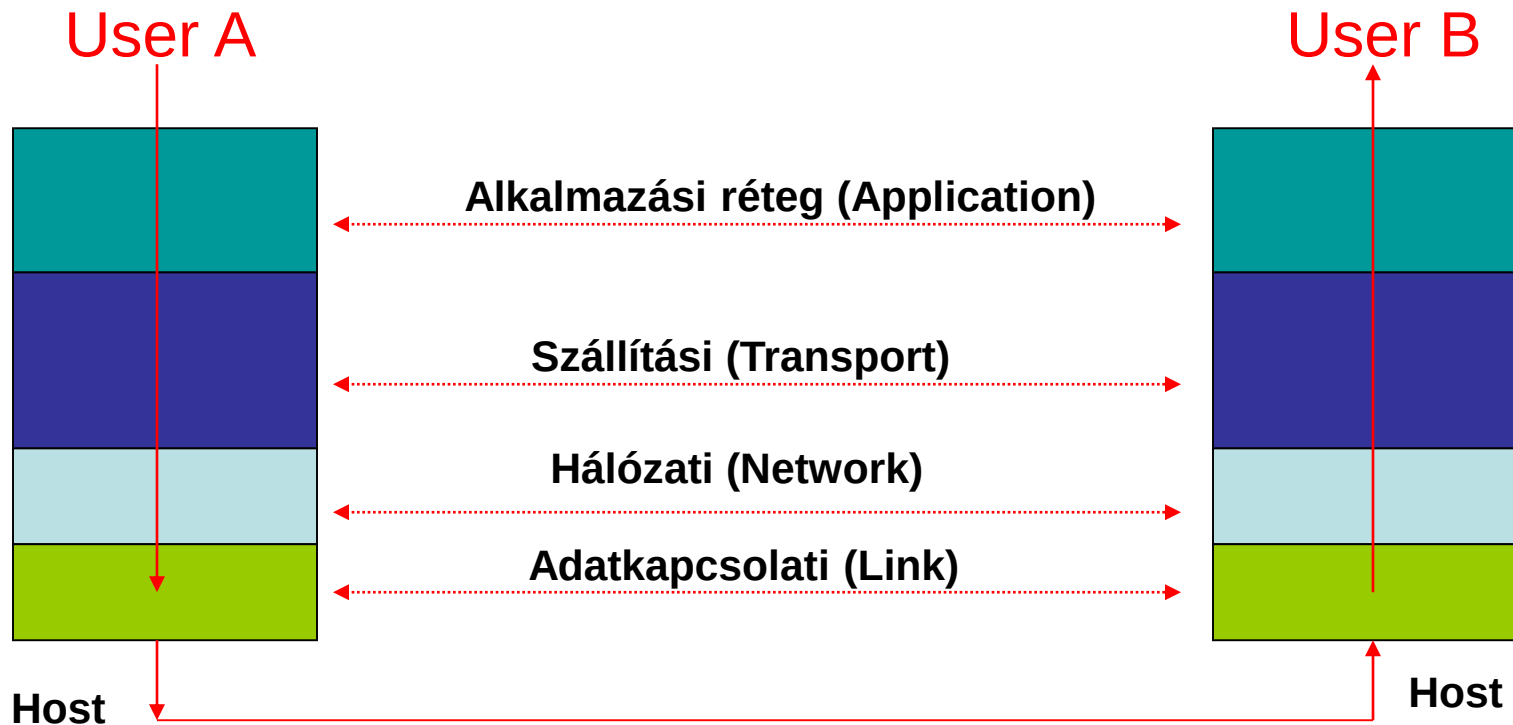
PCS: Physical Coding Sublayer

PMA: Physical Medium Attachment

PMD: Physical Medium Dependent

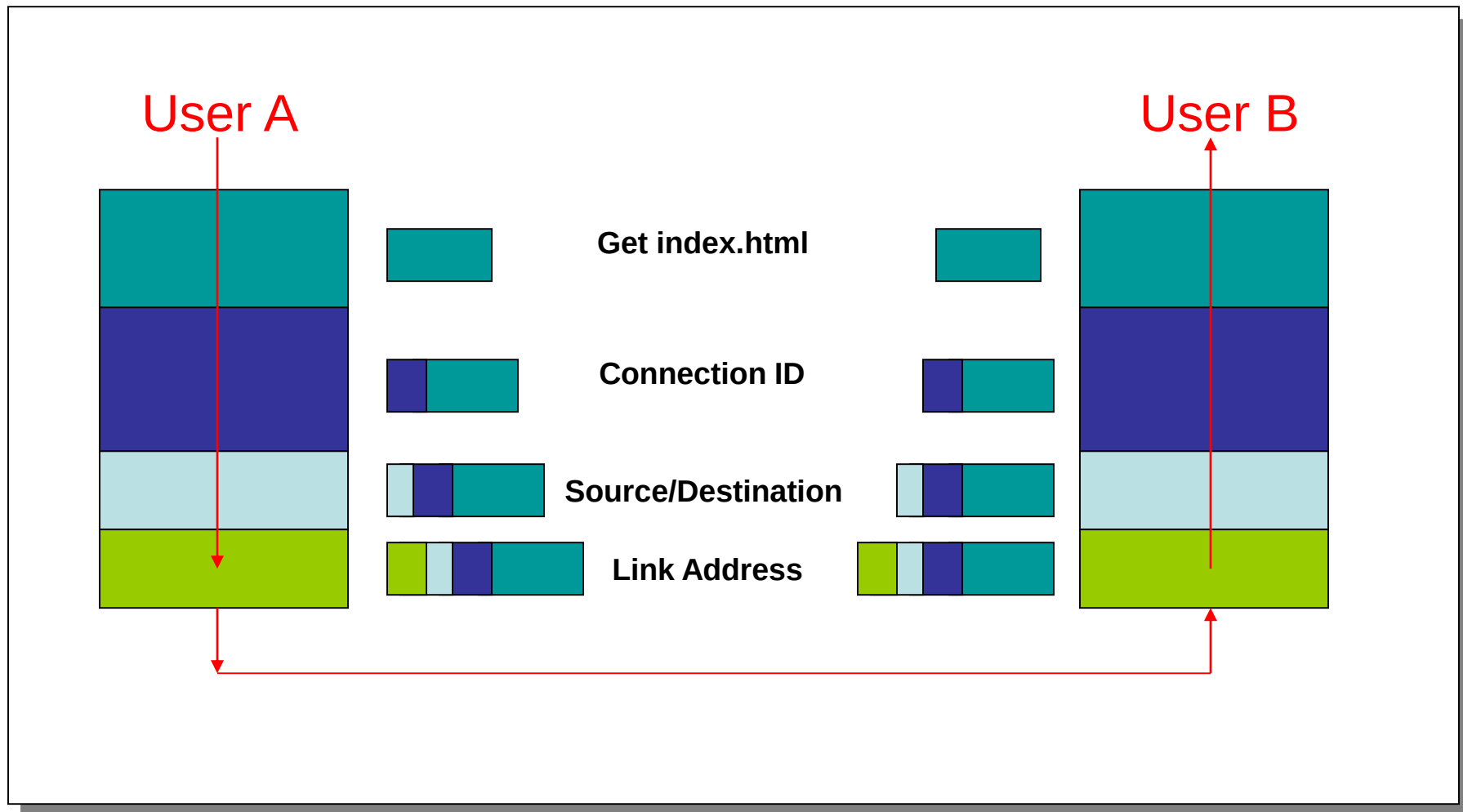
RÉTEGEZÉS

Rétegezés: bonyolult rendszerek egyszerűsítése céljából

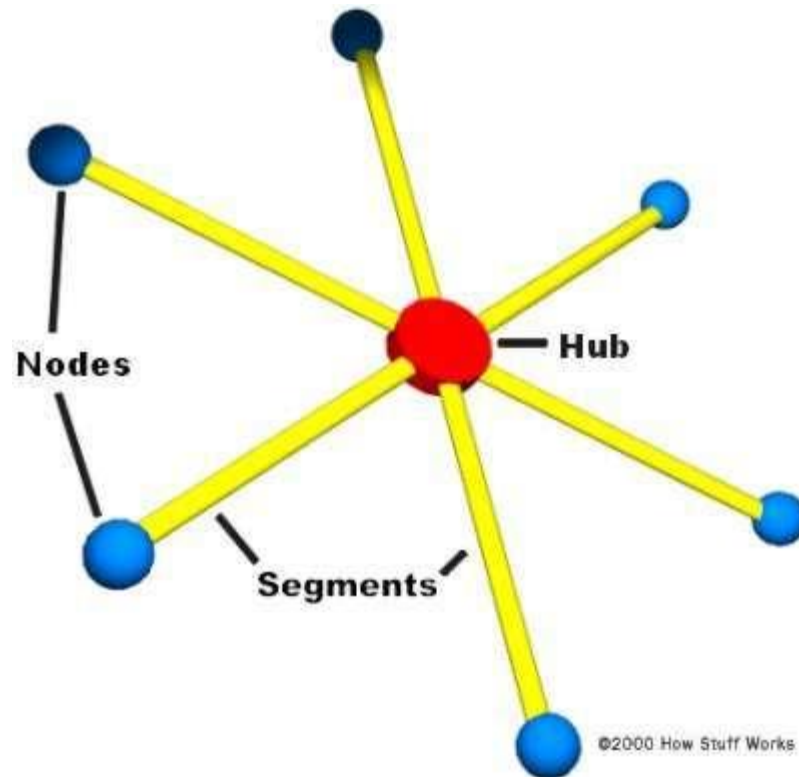
RÉTEGEK: EGYMÁSBA ÁGYAZÁS

HUB, BRIDGE, ROUTER, SWITCH

- Hub

- 1. (fizikai) réteg
- Broadcast eszköz
 - bejövő jel az összes többi portra, nincs jelfeldolgozás (gyors)
- Hubbal rendelkező Ethernet hálózat
 - Megosztott medium
 - > ütközés detektálás
 - > ütközés feloldás (idő!)
 - > osztott sávszélesség
 - > half duplex

HUB, BRIDGE, ROUTER, SWITCH

- Bridge (híd)
 - 2. (adatkapcsolati) réteg
 - Keretanalízis, MAC (fizikai) cím alapú irányítás
 - Nincs ütközés, de lassabb a feldolgozás
 - Dedikált belső összeköttetések
 - Mivel nincs üzenetszórás, több kapcsolat lehet egyszerre
 - > Dedikált (teljes) sávszélesség
 - Transzparens (adaptív hidak)
 - Forrás által irányított
 - De mikor jobb a hub???

HUB, BRIDGE, ROUTER, SWITCH

- Router (útválasztó)
 - 3. (hálózati) réteg
 - IP (!!) cím alapú irányítás
 - Két vagy több IP alhálózatot köt össze
 - Tkp. speciális célú nagyszámítógép

HUB, BRIDGE, ROUTER, SWITCH

- Switch
 - Kommerciális kifejezés
 - Ált. a híd (bridge) helyett használják
 - De vannak felsőbb rétegbeli switch-ek is
 - 4. (szállítási) réteg:
 - NAT
 - terhelésmegosztás TCP session alapján
 - állapotgépes tűzfal
 - VPN koncentrátor (Network Access Server)
 - 7. (alkalmazási) réteg
 - URL alapú terhelésmegosztás
 - alkalmazás szintű tranzakció kezelés

RÉTEGEZÉS

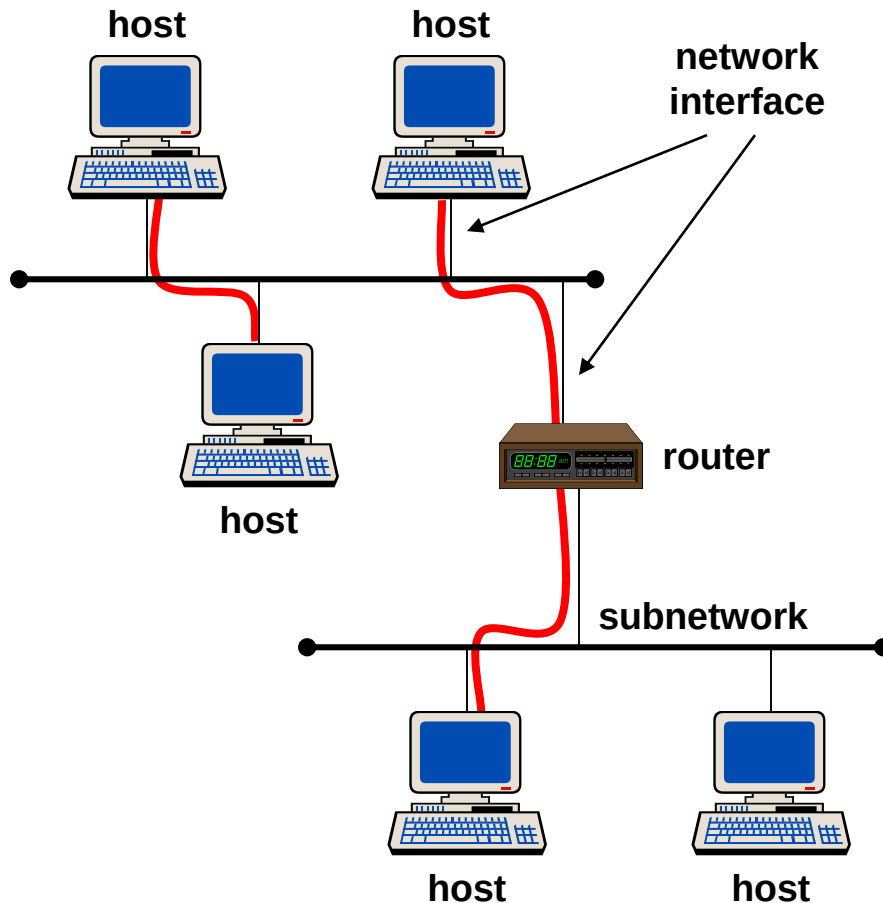
- Most ez jó dolog?
 - Általában igen, de
 - Néha...
 - Egy réteg duplikálja egy alsóbb réteg funkcióját (pl.: hibadetektálás / -helyreállítás),
 - Több rétegnek ugyanarra az információra van szüksége (pl.: időbélyeg, maximálisan továbbítható egység – MTU, IP cím)
 - A teljesítmény rovására mehet

- Referencia modell, protokollok
- IP alapok
 - Címek, címosztályok
 - DHCP
 - ARP/RARP
 - NA(P)T
 - DNS
 - ICMP

IP HÁLÓZATI ELEMEK

- **Hoszt (host):**
kommunikációs végpont
- **Interfész (interface):**
csomópont kapcsolódási pontja az alhálózathoz
- **Alhálózat (subnetwork):**
fizikai hálózat, a hozzákapcsolt csomópontok közvetlenül tudnak kommunikálni
- **Útválasztó (router):**
közvetítő a külön alhálózaton található, kommunikáló hosztok között

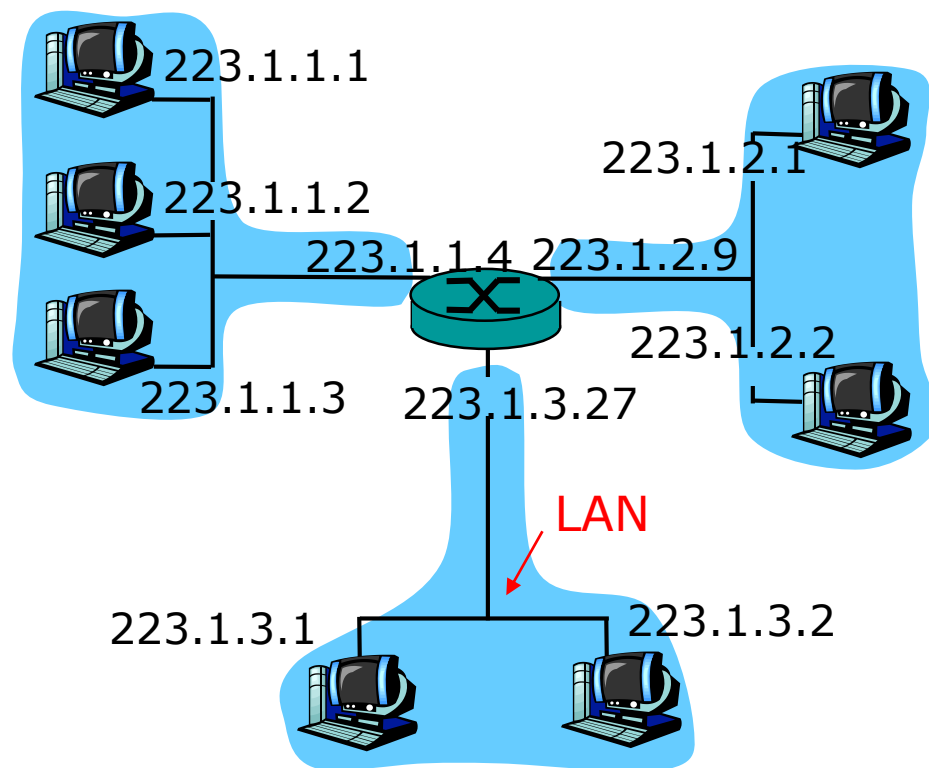
- IP cím:

- hálózati cím
(most significant bits)
- host cím
(least significant bits)

- Hálózat (IP szempontból)

- eszköztől u.azzal a hálózati címrésszel
- útválasztó nélküli összeköttetés ezen eszközök között

IP CÍMEK

24 bites hálózati címek

10011000	10000010	11110110	00000010
----------	----------	----------	----------

152

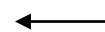
130

246

2

152.130.246.2

pontozott
decimális
jelölés

IP CÍMOSZTÁLYOK

class

A	0	network		host		1.0.0.0 to 127.255.255.255
B	10		network		host	128.0.0.0 to 191.255.255.255
C	110		network		host	192.0.0.0 to 223.255.255.255
D	1110			multicast address		224.0.0.0 to 239.255.255.255

← 32 bit →

- Elvileg 2^{32} (~4,3 milliárd) cím, de gyakorlatilag csak ~3,3 milliárd
- Nem elég flexibilis – túlságosan fogyasztja az IP címeket ☹
- CIDR: Classless Inter-Domain Routing

ALHÁLÓZATI MASZK (NETMASK)

- Az alhálózatok méretét a netmask adja
- A netmask annyi 1-essel kezdődik, ahány bites a címben a hálózati rész
 - 11111111.00000000.00000000.00000000
 - 255.0.0.0
 - /8 (1-esek száma)

	0 1 2 3 4	N	31	
IP-cím	Network ID	Host ID		
Alhálózati maszk	111...111	000...000		
Hálózatazonosító	Network ID	000...000		

Bitenkénti ÉS

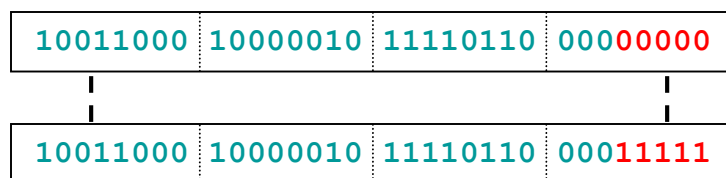
ALHÁLÓZATI MASZK (NETMASK)

- Példa:
 - BME hálózat
 - IP címtartomány: 152.66.x.x : 255.255.0.0
 - TMIT alhálózat
 - IP címtartomány: 152.66.244.x : 255.255.255.0
- 255.255.255.0 → 24 bites netmask : C osztály
- Ha a hálózati cím nemcsak 8,16, 24 bites lehet
-> a netmask meghatározhatja a hálózati cím hosszát -> a hálózat méretét

VARIABLE LENGTH SUBNET MASK

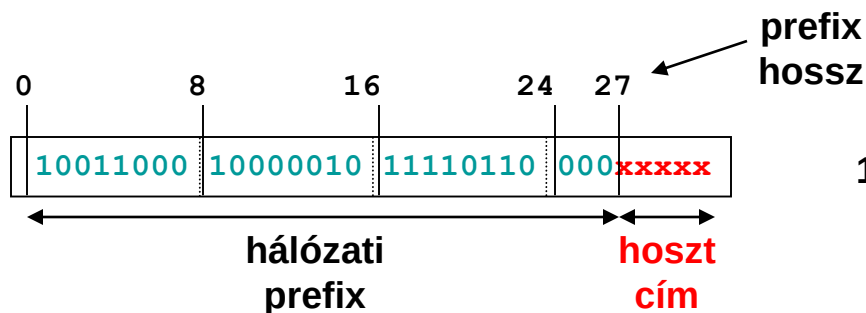
Alhálózatokhoz összefüggő IP címblokkokat rendelünk

152.130.246.0

152.130.246.31

2⁵ cím

152.130.246.0 /27

<prefix/hossz>
jelölés

SPECIÁLIS IP CÍMEK

- Host ID csupa 0: a hálózat címe
 - Hálózati cím: 152.66.244.**0**
 - Nem rendelhető hosthoz
- Host ID csupa 1: broadcast cím
 - Nem rendelhető hosthoz
 - Broadcast – Üzenetszórás
 - Az alhálózat utolsó címe: pl. 152.66.244.**255**
 - A szabvány engedi a 255.255.255.255 használatát is
 - Az alhálózat minden hostjának szól
- 127.0.0.0-127.255.255.255: loop-back network (a gép saját magának kézbesíti)
 - **127.0.0.1: helyi gép saját címe**

MAGÁN (PRIVATE) IP CÍMEK

Méret	Tartomány	Prefix	Osztályok szerinti leírás	Legnagyobb CIDR blokk
24 bites blokk	10.0.0.0-10.255.255.255	/8	1 db A osztályú blokk	10.0.0.0/8
20 bites blokk	172.16.0.0-172.31.255.255	/12	16 db folytonos B osztályú blokk	172.16.0.0/12
16 bites blokk	192.168.0.0-192.168.255.255	/16	256 db folytonos C osztályú blokk	192.168.0.0/16

Private címek nem routolhatók (non-routable)

PÉLDA

- 152.130.246.128/28
 - Hány IP címet tartalmaz?
 - Max. hány gépet tartalmaz?
 - Mi a broadcast cím?
- Netmask 28 bites $\rightarrow 32 - 28 = 4$ bit a host rész
 - $2^4 = 16$ IP cím
 - $16 - 2 = 14$ gépcím (hálózati + broadcast cím!)
 - Ebből 1 cím a router
 - 1000**1111** $\rightarrow 128 + 15 = 143 \rightarrow$
152.130.246.143

DHCP

- Dynamic Host Configuration Protocol
 - Lehetővé teszi hogy egy gép IP címet kérjen a hálózattól
 - Megadhatja a többi hálózati paramétert is:
 - Átjáró (default gateway), DNS szerver
- Hátrány: mindig más IP cím
 - Nem kezdeményezhető felé kapcsolat, csak válasz

MAC cím

- Media Access Control (Extended Unique Identifier)
 - EUI-48 ill. MAC-48: 48 bites,
 - EUI-64: 64 bites cím
 - 12 hexa digit formában: **00-09-6B-26-ED-37**
 - Gyártók adják a kártyáknak (**IEEE alapján**)
 - OUI: Organizational Unique Identifier
 - 2^{48} kombináció (281 ezer milliárd)
 - Ethernet
 - Bluetooth
 - ATM
 - EUI-64: IPv6

CÍMFELOLDÁSI PROTOKOLL

(ARP – *ADDRESS RESOLUTION PROTOCOL*)

- A forrásnak tudnia kell a cél hardvercímét (MAC address), mielőtt IP csomagokat küldhetne neki
- Az ARP hardvercímeket rendel IP címhez
- Az ARP a helyi hálózaton küldött üzenetszórás (broadcast) segítségével állapítja meg a kérdéses IP címhez tartozó hardvercímét
- Az ARP gyorsítótárban (cache) tárolja az összerendeléseket, hogy később használhassa (ez kiíratható az **arp -a** paranccsal Windows alatt)

CÍMFELOLDÁSI PROTOKOLL (ARP)

1. “Ha az IP címed
160.30.100.10, akkor kérlek,
küldd el nekem a
hardver-címedet!”

Forrás

160.30.100.20

00-aa-00-12-34-56

Broadcast

Cél

160.30.100.10

00-a0-c9-78-9a-bc

CÍMFELOLDÁSI PROTOKOLL (ARP)

1. “Ha az IP címed
160.30.100.10, akkor kérlek,
küldd el nekem a
hardver-címedet!”

Az ARP üzenetváltás:

Req: Who-has 160.30.100.10? Tell
00:aa:00:12:34:56

Forrás

160.30.100.20

00-aa-00-12-34-56

Broadcast

Cél

160.30.100.10

00-a0-c9-78-9a-bc

CÍMFELOLDÁSI PROTOKOLL (ARP)

1. “Ha az IP címed
160.30.100.10, akkor kérlek,
küldd el nekem a
hardver-címedet!”

Az ARP üzenetváltás:

Req: Who-has 160.30.100.10? Tell
00:aa:00:12:34:56

Forrás

160.30.100.20

00-aa-00-12-34-56

Broadcast

Unicast

Cél

160.30.100.10

00-a0-c9-78-9a-bc

2. Én vagyok az, és a
hardver-címem:
00-a0-c9-78-9a-bc

CÍMFELOLDÁSI PROTOKOLL (ARP)

1. “Ha az IP címed
160.30.100.10, akkor kérlek,
küldd el nekem a
hardver-címedet!”

Az ARP üzenetváltás:

Req: Who-has 160.30.100.10? Tell

00:aa:00:12:34:56

Ans: 160.30.100.10 is-at

00:a0:c9:78:9a:bc

Forrás

160.30.100.20

00-aa-00-12-34-56

Broadcast

Unicast

Cél

160.30.100.10

00-a0-c9-78-9a-bc

2. Én vagyok az, és a
hardver-címem:
00-a0-c9-78-9a-bc

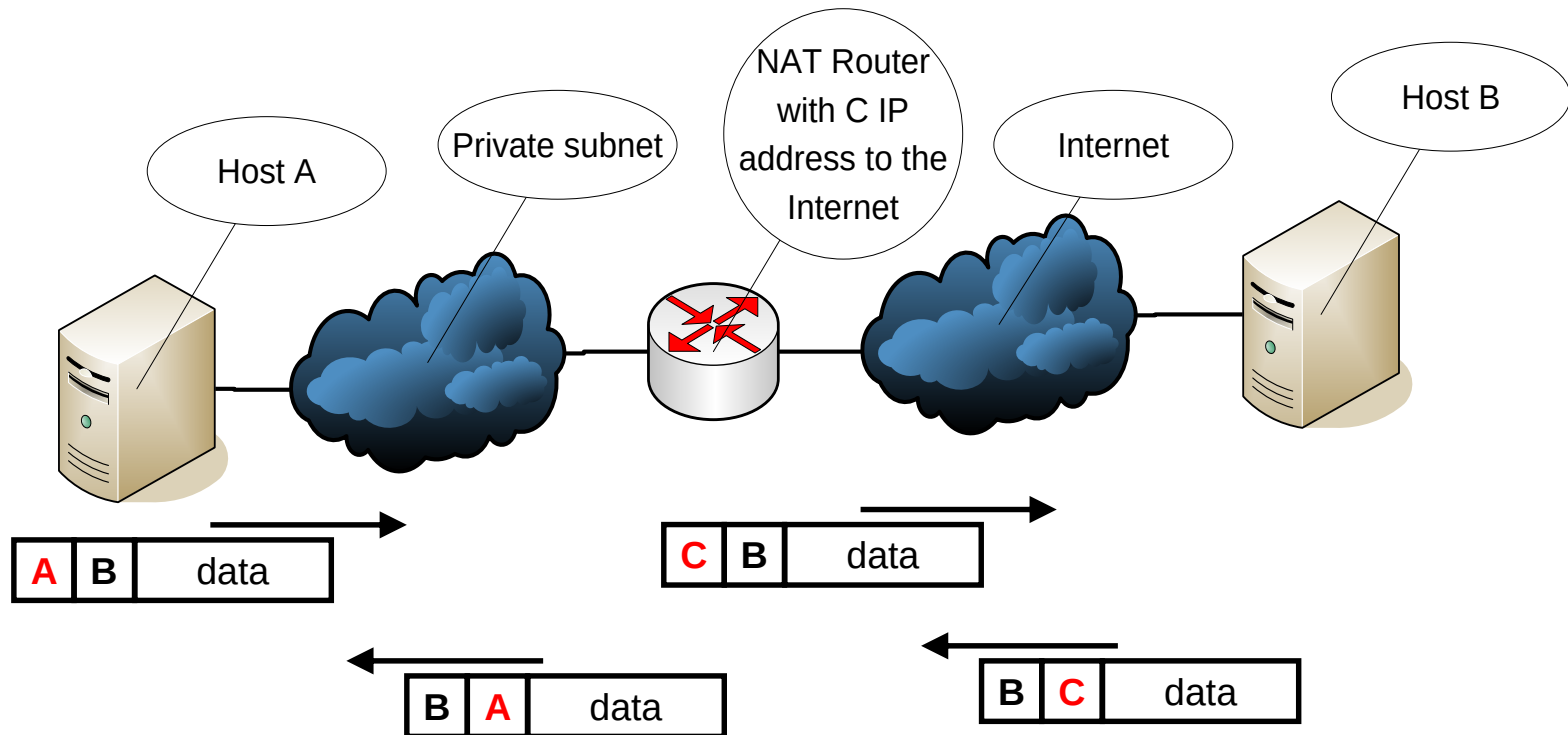
FORDÍTOTT CÍMFELOLDÁSI PROTOKOLL (RARP – REVERSE ADDRESS RESOLUTION PROTOCOL)

- A RARP hardvercímhez rendel IP címet
- A RARP lehetőséget teremt egy újonnan indult gépnek, hogy üzenetszórással kihirdesse Ethernet címét egy kérés formájában
 - „My 48-bit Ethernet address is 00-a0-c9-78-9a-bc.
Does anyone know my IP address?”
- A RARP szerver észleli a kérést, és visszaküldi a megfelelő IP címet
 - DHCP
 - ‘Buta’ eszközök (pl. nyomtató) illesztésére

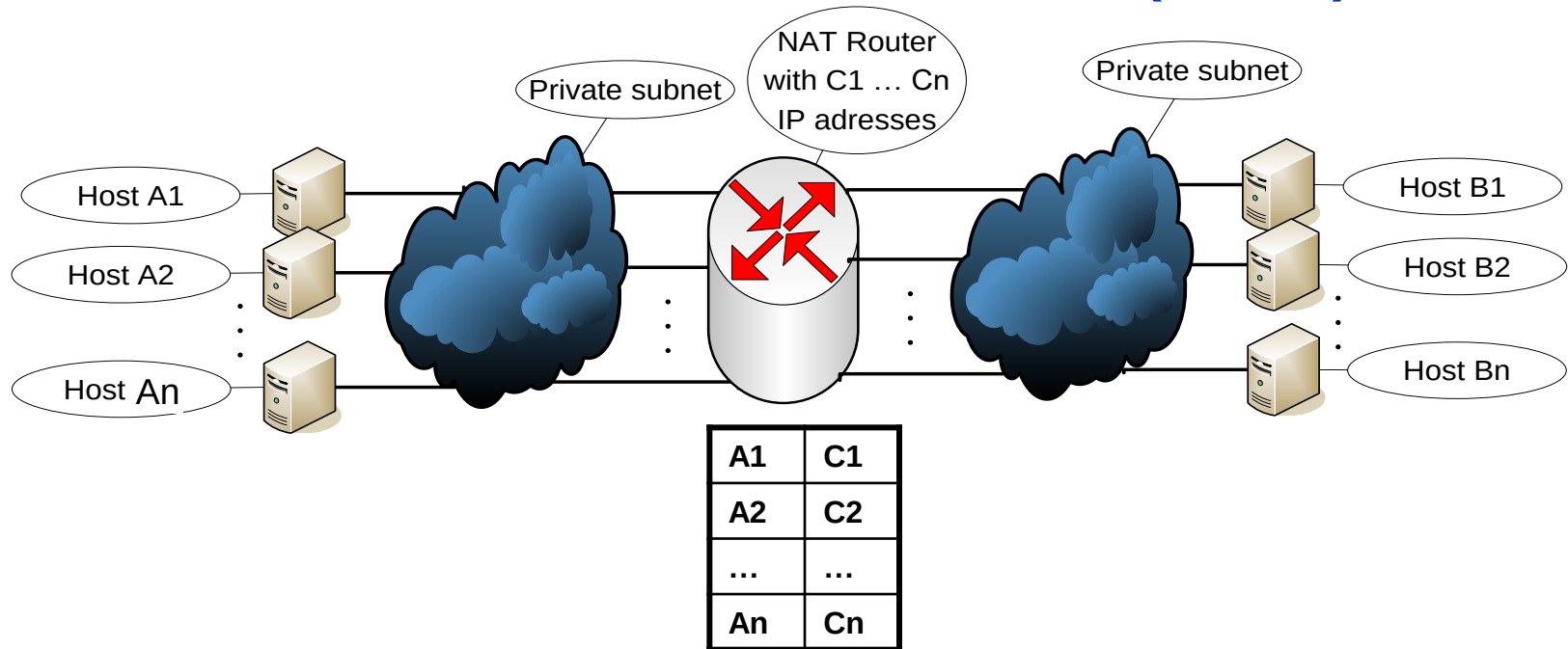

NAT

- The IP Network Address Translator (RFC1631) (1994)
- Privát hálózatok Internetre kapcsolására
- L3 (IP szintű) átalakítás
- Végpontok számára transzparens

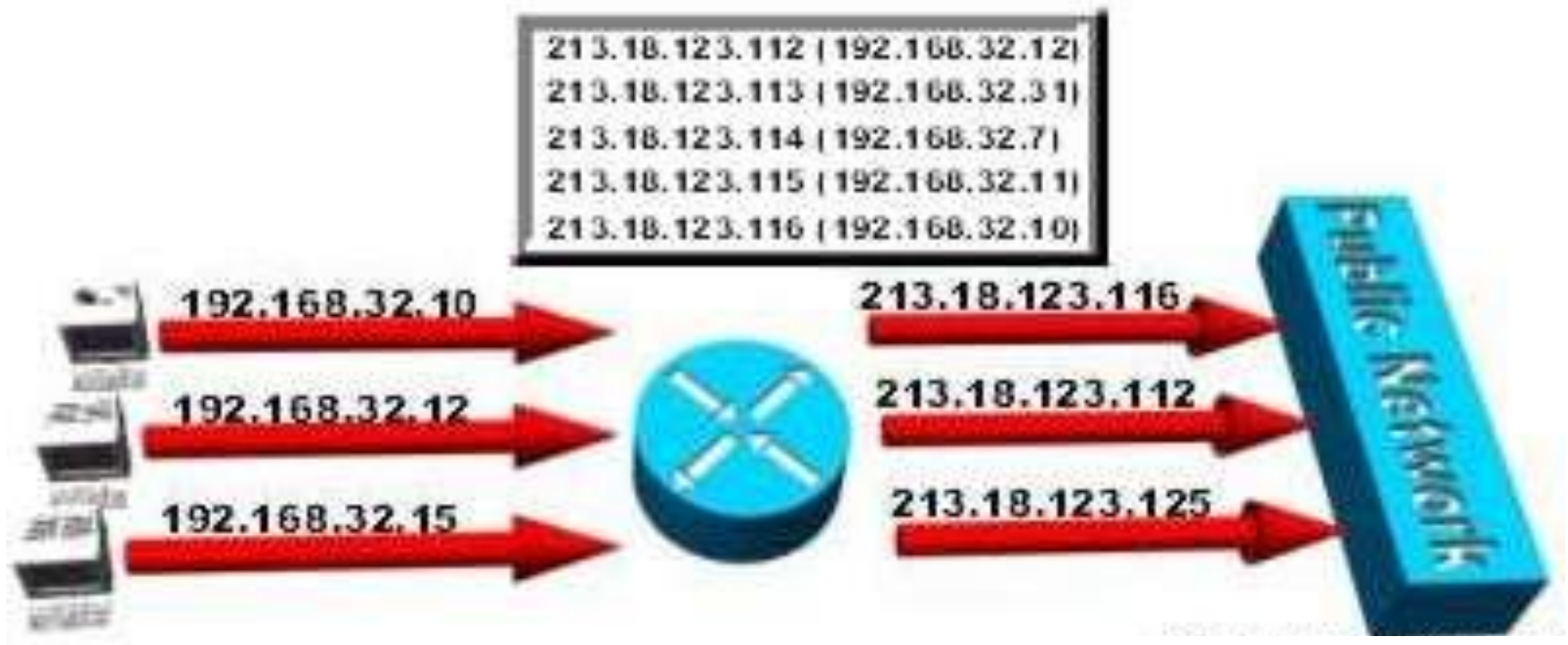
NAT – TÖBB HOSZTTAL (M=N)

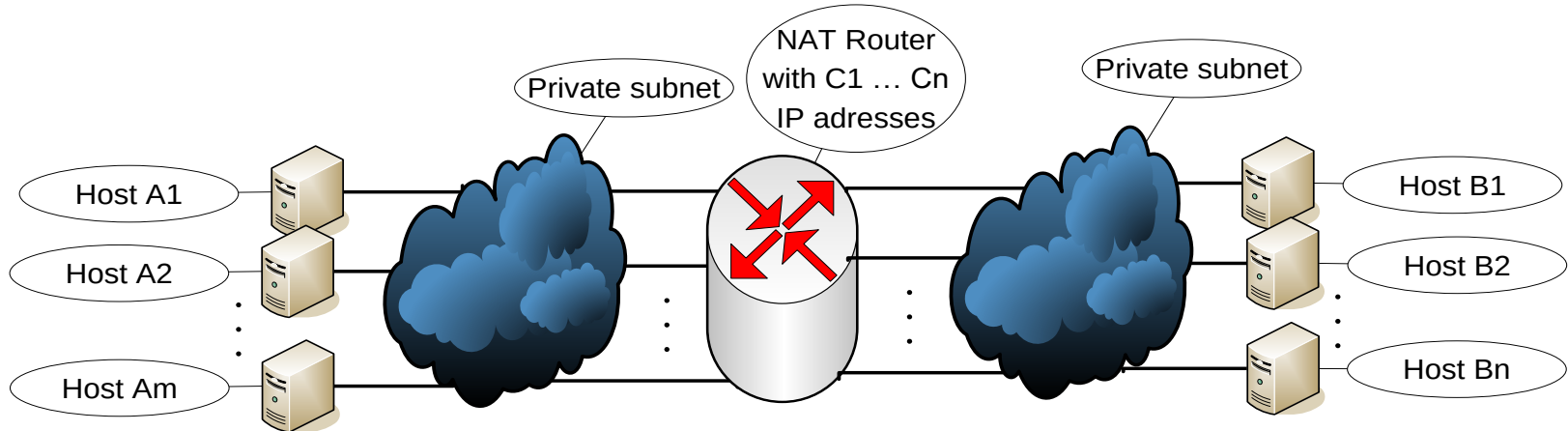
- Kifelé használt privát címek száma = a router számára elérhető publikus IP címek száma
- Hozzárendelés
 - statikus
 - dinamikus
 - biztonság növelésére

NAT PÉLDA

NAT – TÖBB HOSZTTAL ($M > N$)

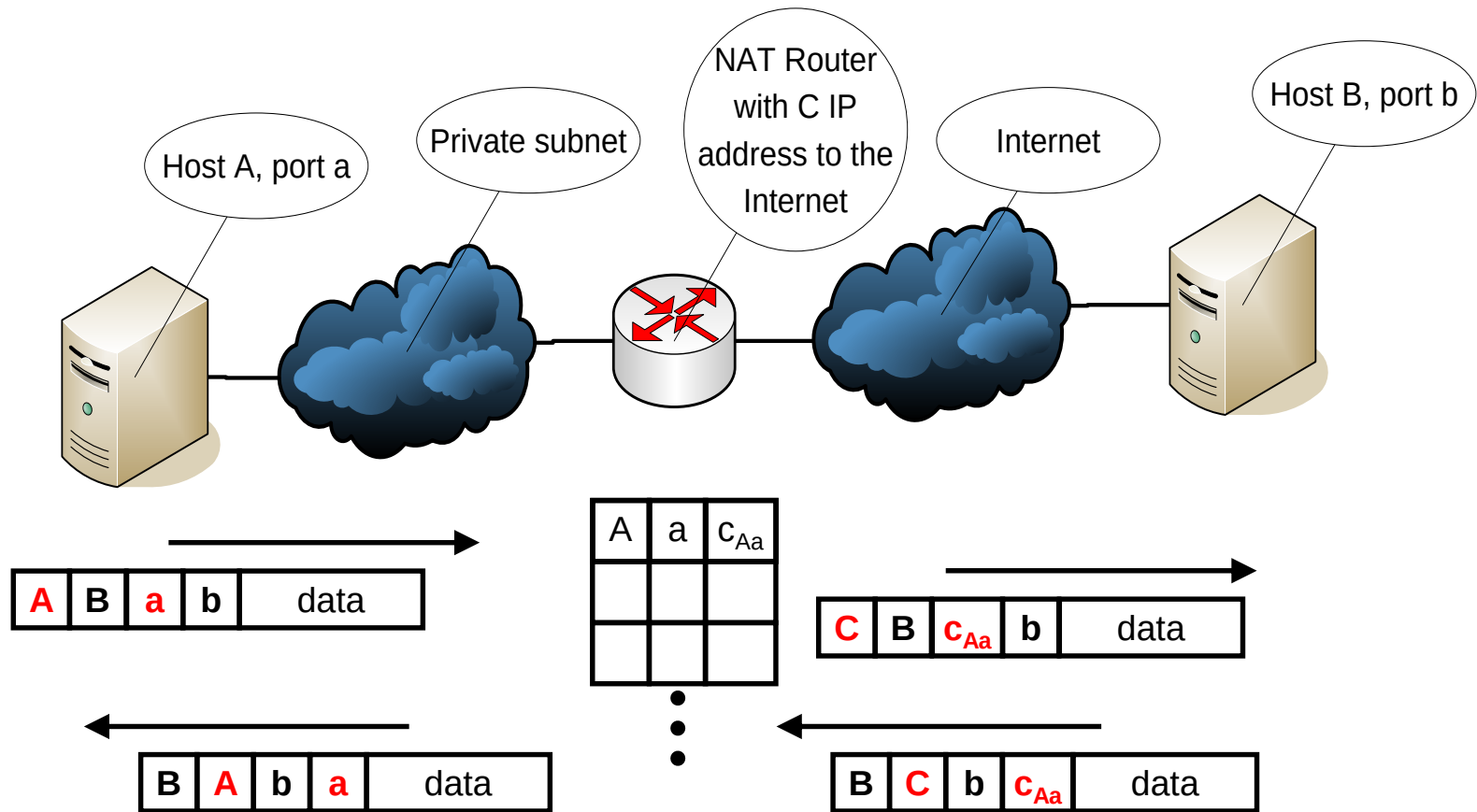
A1	C1
A2	C2
...	...
Am	Cn

- Hozzárendelési stratégia kell
 - ha nincs elég $(m > n)???$
 - Tipikusan: $n = 1$ (szerver szolgáltatás)
 - statikus: probléma: több, mint egy belső cím jut egy külsőre
 - hogyan talál vissza a belső állomáshoz a visszairányú kommunikáció?
 - dinamikus: használjuk a következő szabad IP címet
 - nincs minden állomás számára (egyszerre!) elegendő IP cím

NAT + PORT TRANSZLÁCIÓ

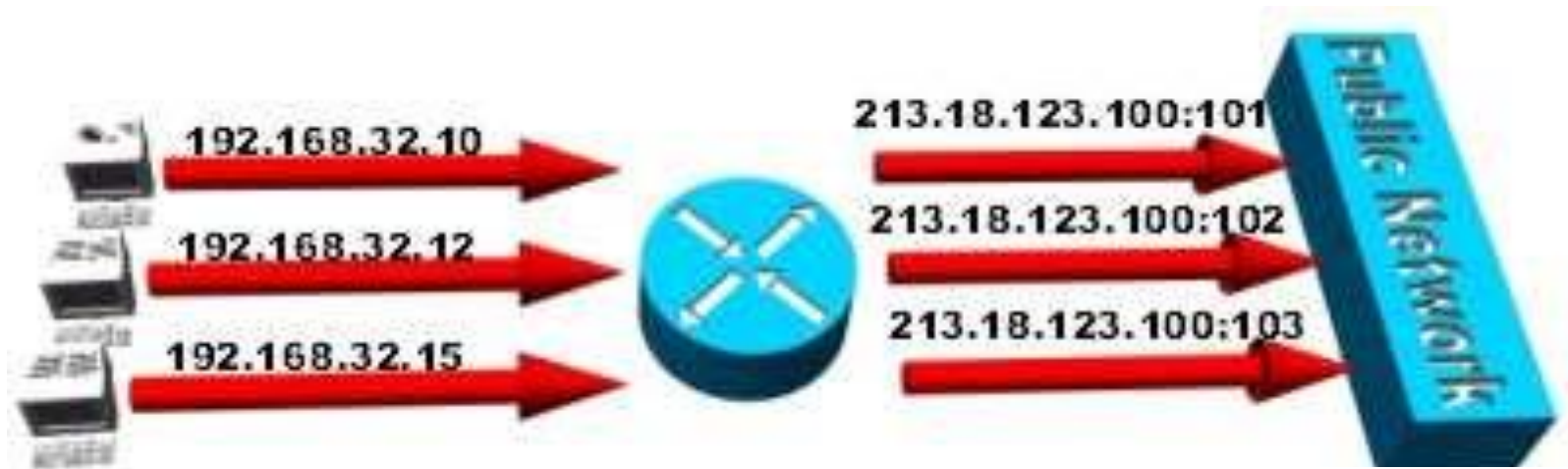
- Network Address Port Translation (NAPT)

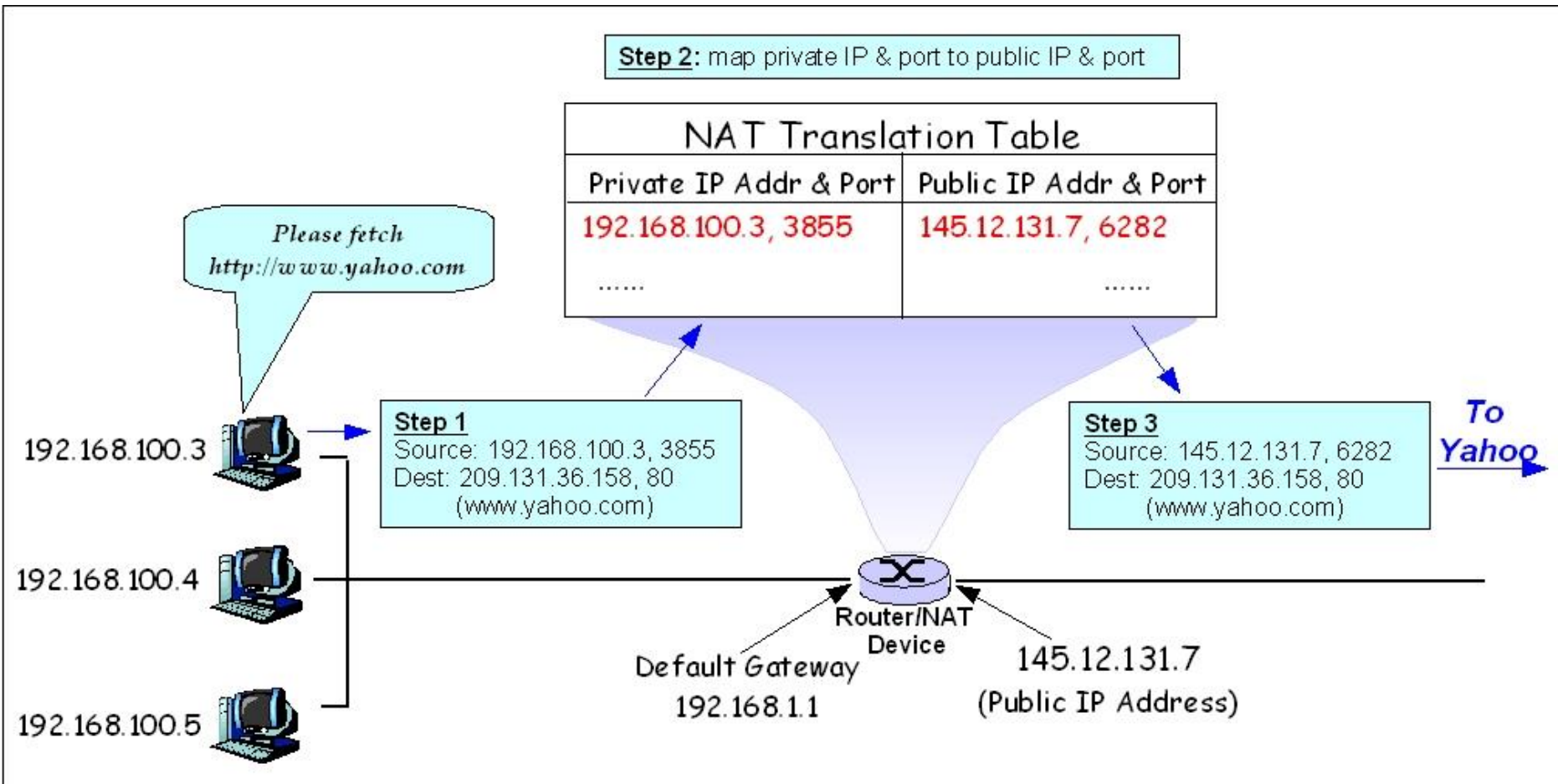
NAPT PÉLDA

Táblázat:

- DRAM (Dynamic RAM)
- 4MB ~26 000 kapcsolat

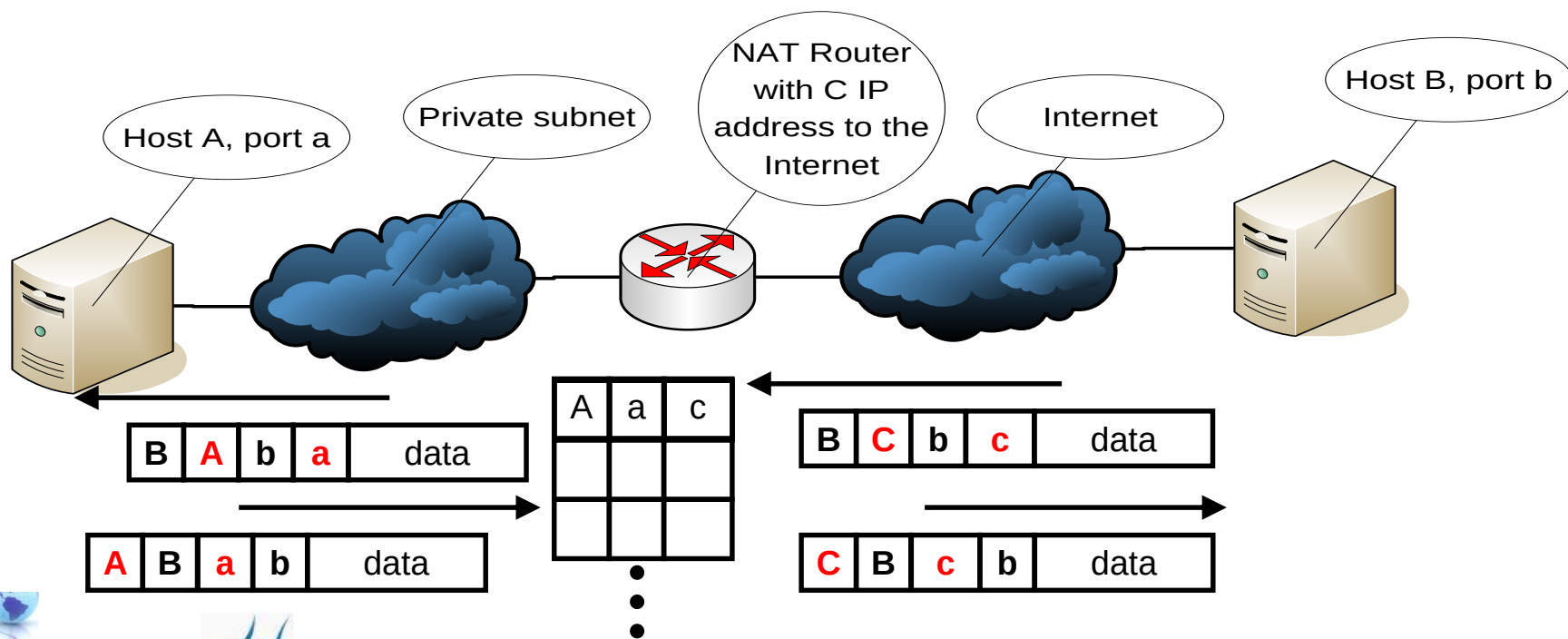

NAPT PÉLDA

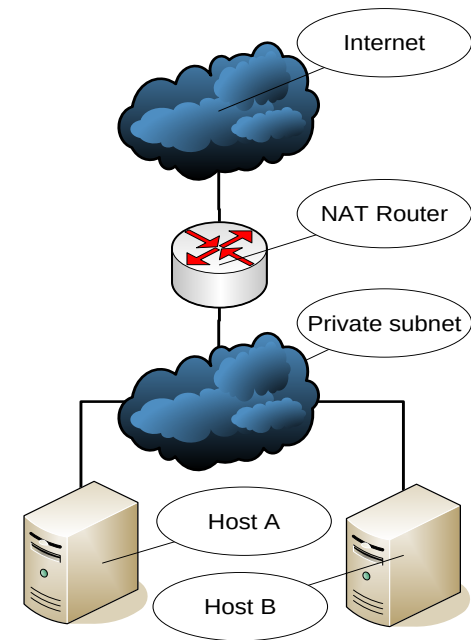
NAPT – VIRTUÁLIS SZERVER

- Belső szerveret statikus hozzárendeléssel kiexportálni
 - Mintha a NAPT routeren volna a szolgáltatás
 - minden portra
 - kiválasztott portokra
 - megvédhetjük bizonyos forgalmaktól

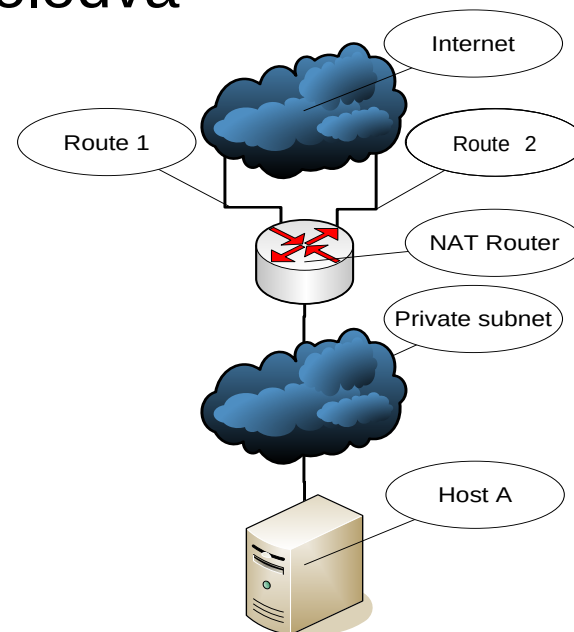
NA(P)T – OPTIMALIZÁCIÓK

- Több belső szerver
 - Terhelésmegosztás
 - Belső struktúra módosítható

NA(P)T – OPTIMALIZÁCIÓK

- Több külső interfész
 - Rendelkezésre állás
 - Multi-homing
 - Tipikusan több ISP-hez kapcsolódva

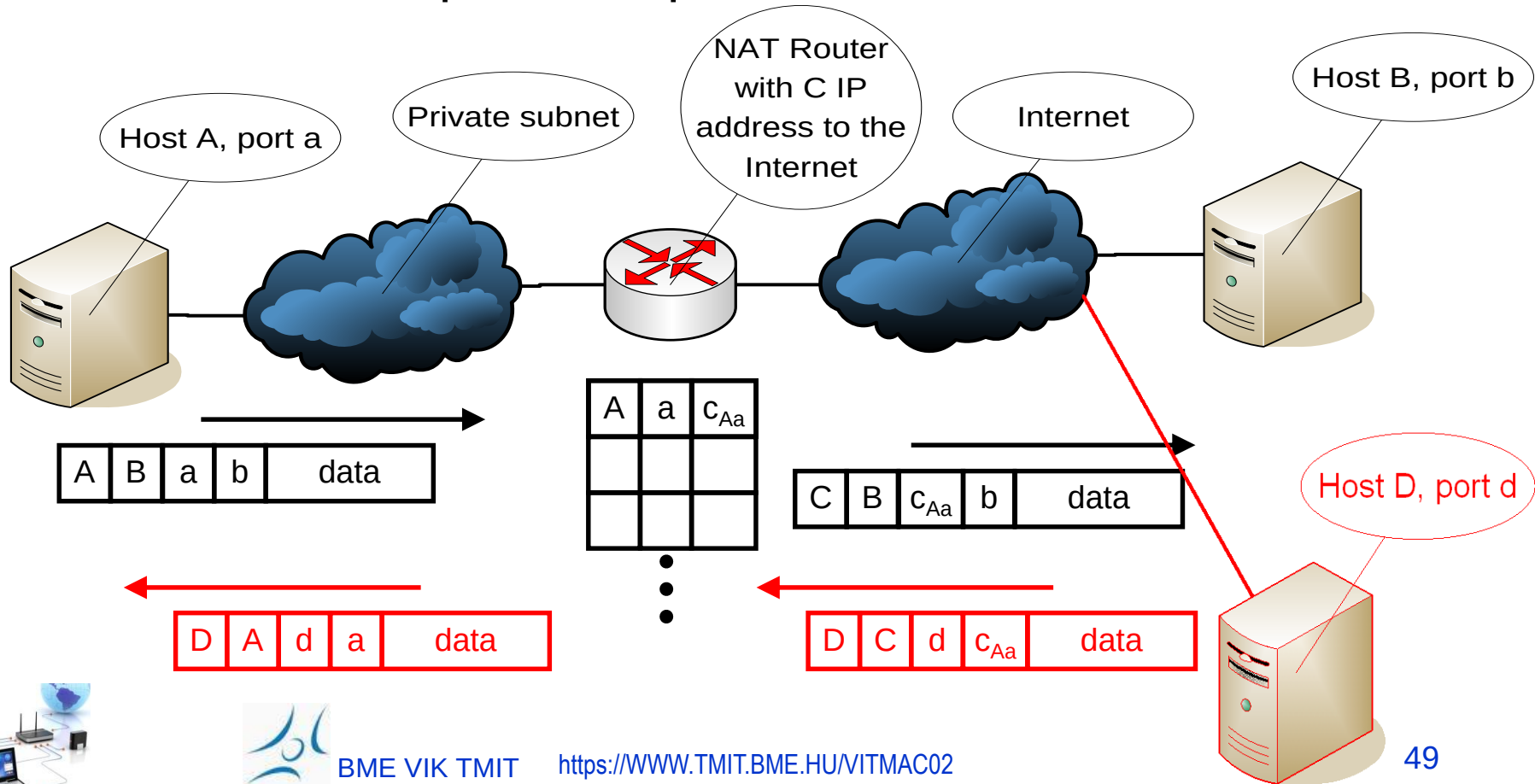
NA(P)T – TŰZFAL

- Kívülről indított kapcsolatokat tilt
 - Csak belülről indított kapcsolatokra enged válaszolni
- DE: inbound mapping
 - Bizonyos eszközökről (IP címekről) “beenged”
 - Pl. otthonról dolgozás
 - Előre konfigurálni kell
- NAPT ≠ proxy szerver
 - NA(P)T transzparens a szerverek számára

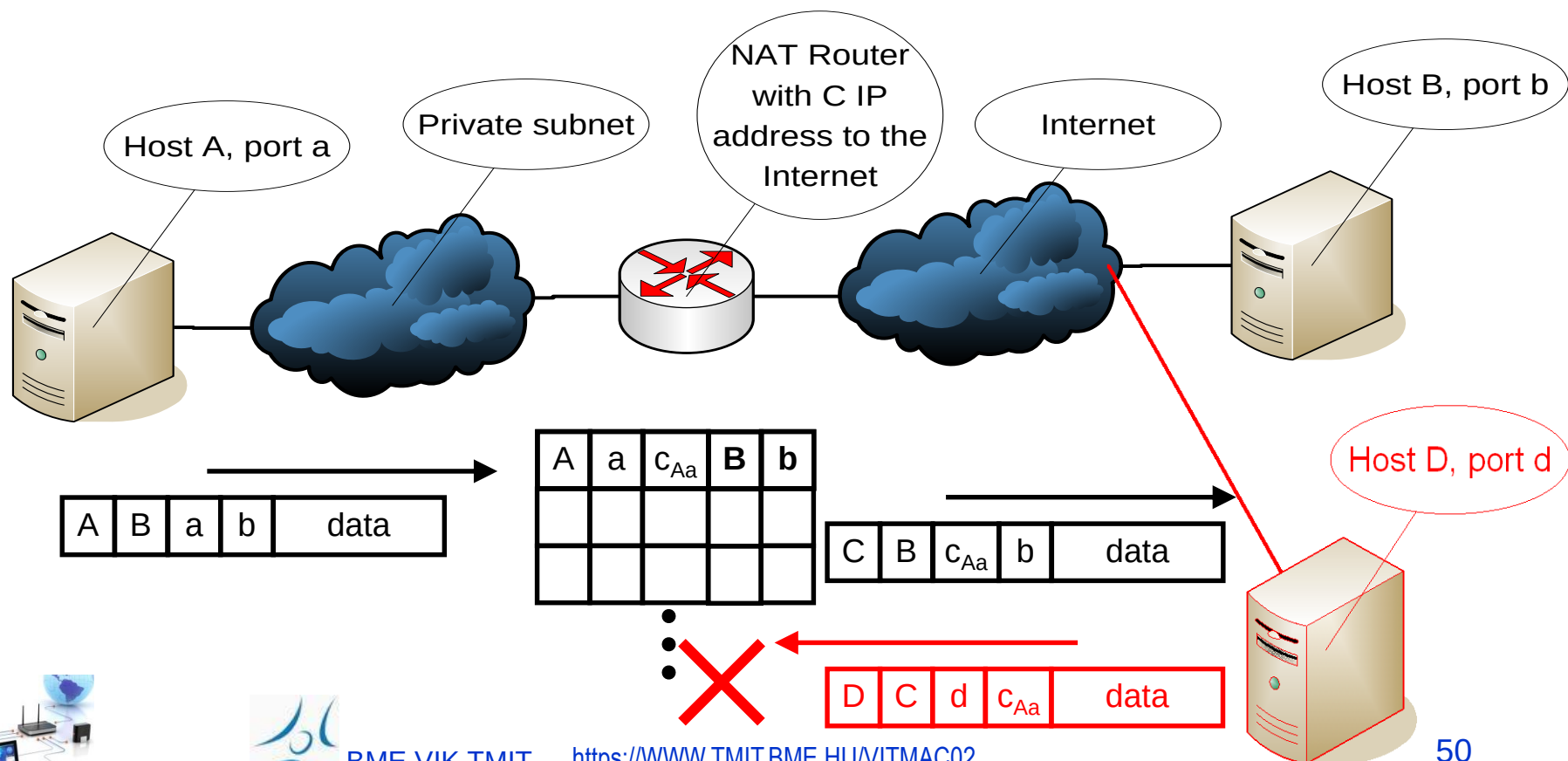
NAPT – BIZTONSÁG

- Dinamikus bejegyzések
 - de az élettartam alatt scannelhető és elérhető
 - nem NAPT specifikus probléma

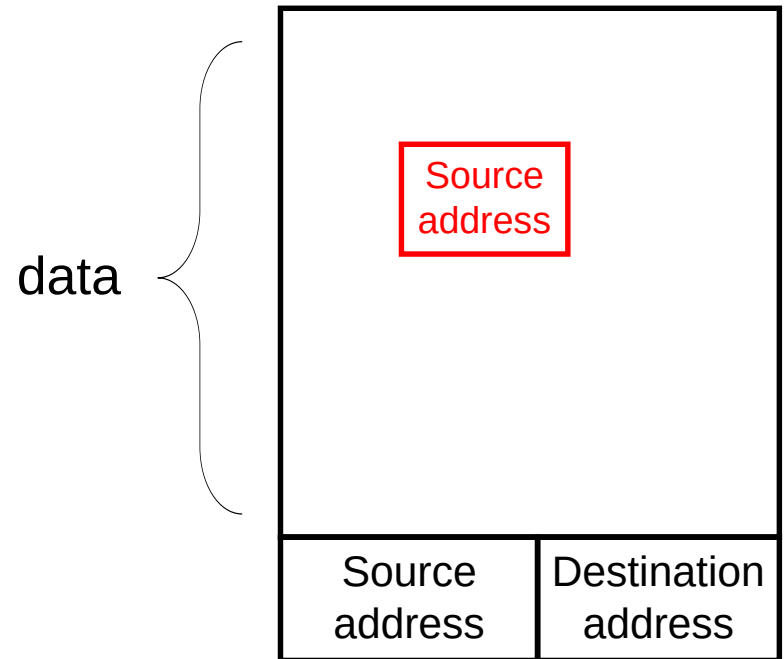
NAPT – BIZTONSÁGI KIEGÉSZÍTÉS

- Távoli IP címmel kiegészítve
- Egyszerű tűzfal megoldás

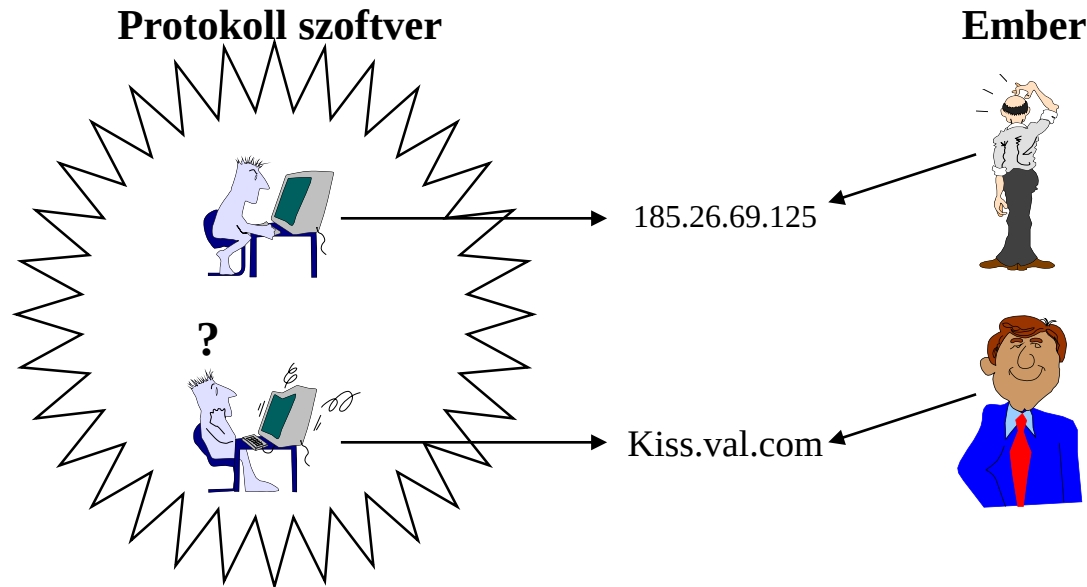

NA(P)T PROBLÉMÁK

- Kívülről nem lehet kezdeményezni
- IP cím az alkalmazási rétegben
 - Útválasztó protokollok
 - DNS
 - FTP
 - H.323
 - SIP
 - HTTP (absolute URL)
 - stb.
- Megoldás
 - az alkalmazási rétegben is le kell cserélni az IP címet
 - OSI szabály megsértése
 - Alkalmazás proxy a NAT útválasztón

DOMAIN NAME SYSTEM (DNS)

- Az IP címeket az ember nehezen jegyzi meg
 - A protokollt használó szoftverek viszont jól tudják használni
- A szimbolikus nevek használata természetesebb
 - A protokollt használó szoftverek küzdenek vele

DNS FOLYT.

- Számítógépnév – IP cím adatbázis
- Hierarchikus szerkezetű
 - Elosztott adatbázis, elosztott felügyelet
- Összetett nevek
- Két fő osztály:
 - Általános (összesen 7, mindegyik hárombetűs)
 - Országok (kétfetűsek)
- A különböző operációs rendszerek széleskörűen támogatják
- Hátrány: statikus, kézi adminisztráció

DNS NÉVTÉR

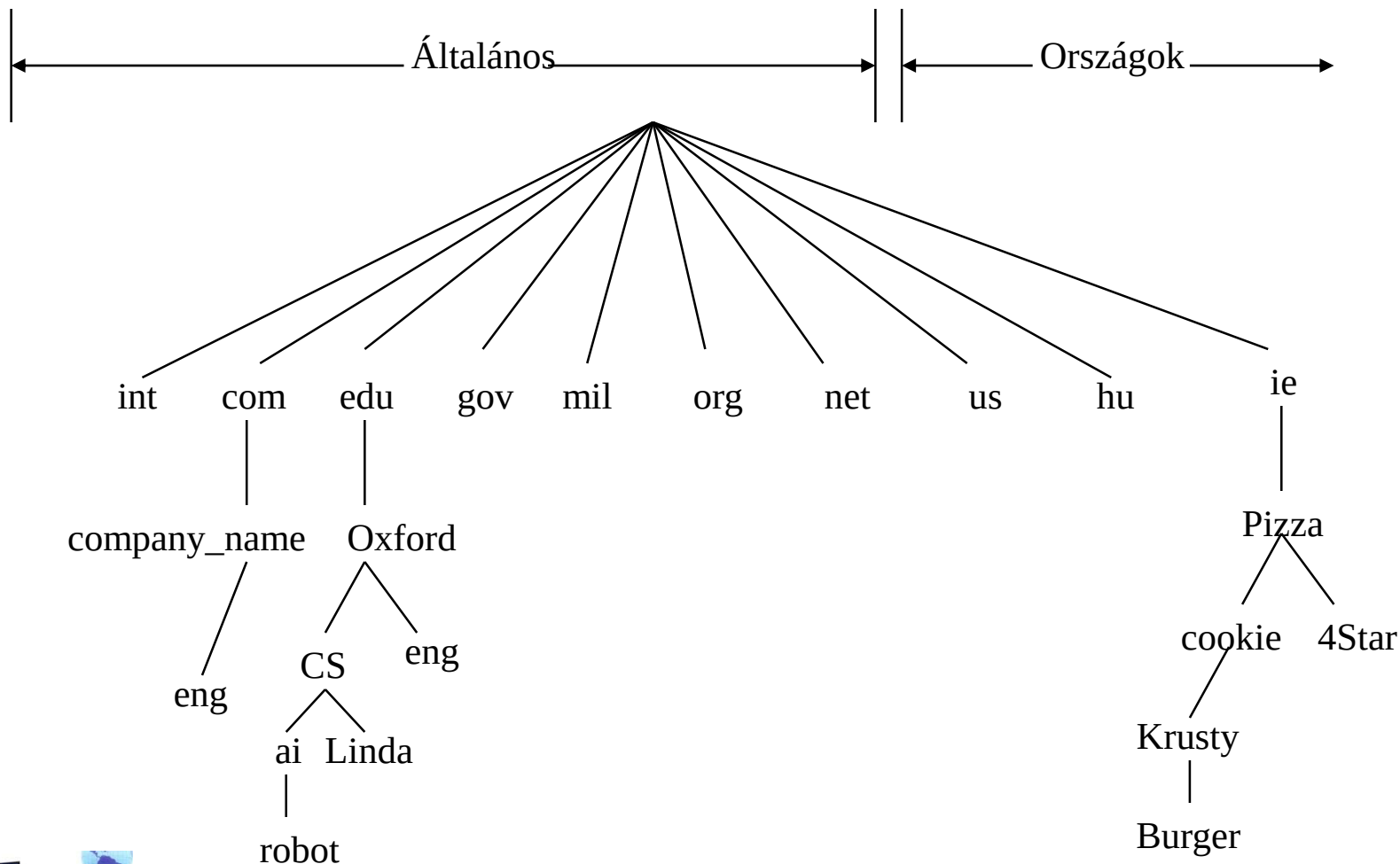
- Általános csoportok:
 - (Nagy részüket csak az USA-ban lehet regisztrálni, de a .com pl. szabadon regisztrálható)

<i>Domain</i>	<i>Meghatározás</i>
.com	Kereskedelmi szervezetek
.edu	Oktatási intézmények
.gov	Kormányzati intézmények
.mil	Katonai csoportok
.net	Főbb hálózati szolgáltatók
.org	Szervezetek a fentiekén kívül
.int	Nemzetközi szervezetek

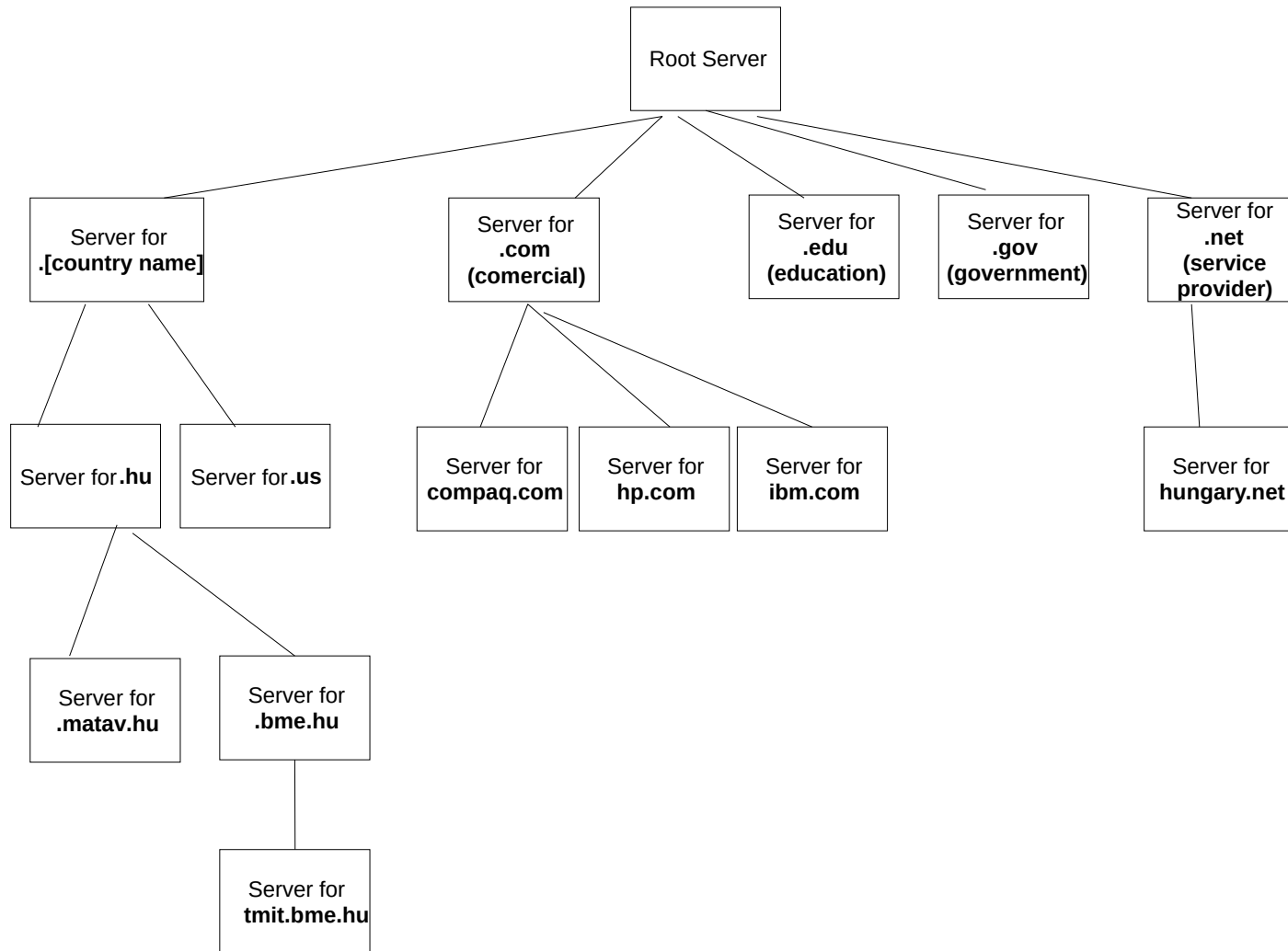
- Országok
 - pl: .hu .us .fr .de

INTERNET DOMAIN NÉVTÉR

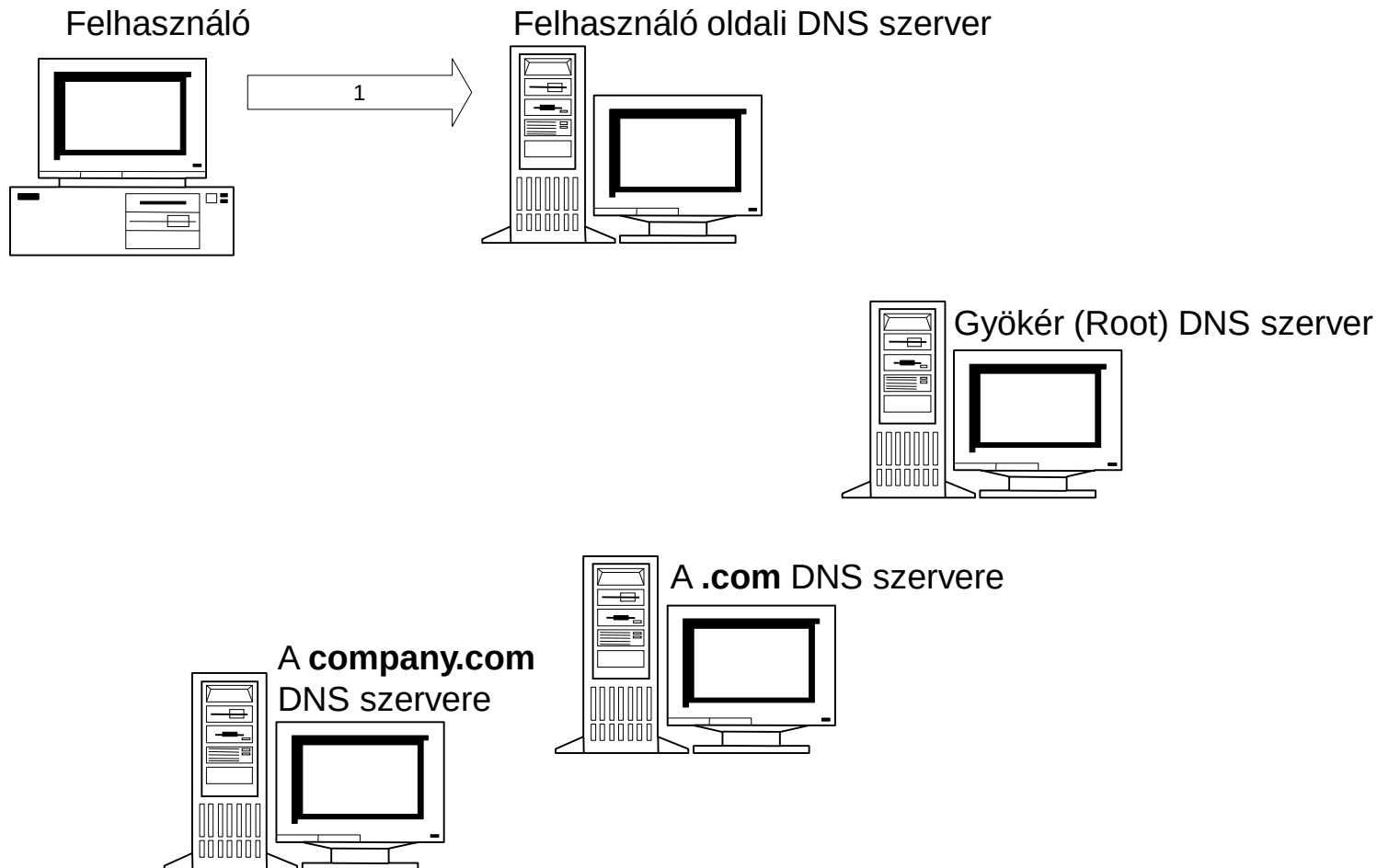

DOMAIN NÉV FELOLDÁSA

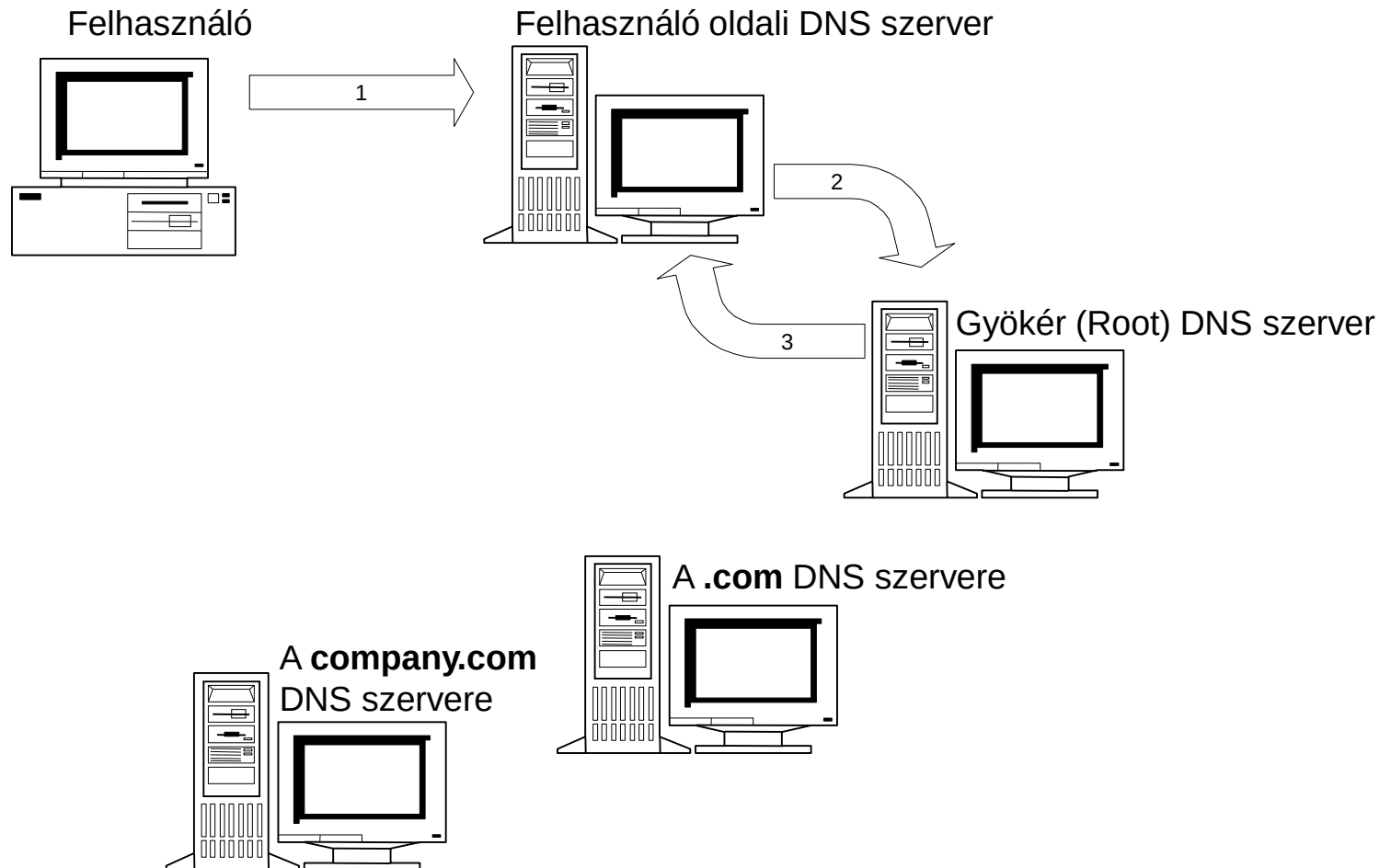
A DNS MŰKÖDÉSE

(A SOMEBODY.COMPANY.COM DOMAIN NÉV FEOLDÁSÁNAK LÉPÉSEI)

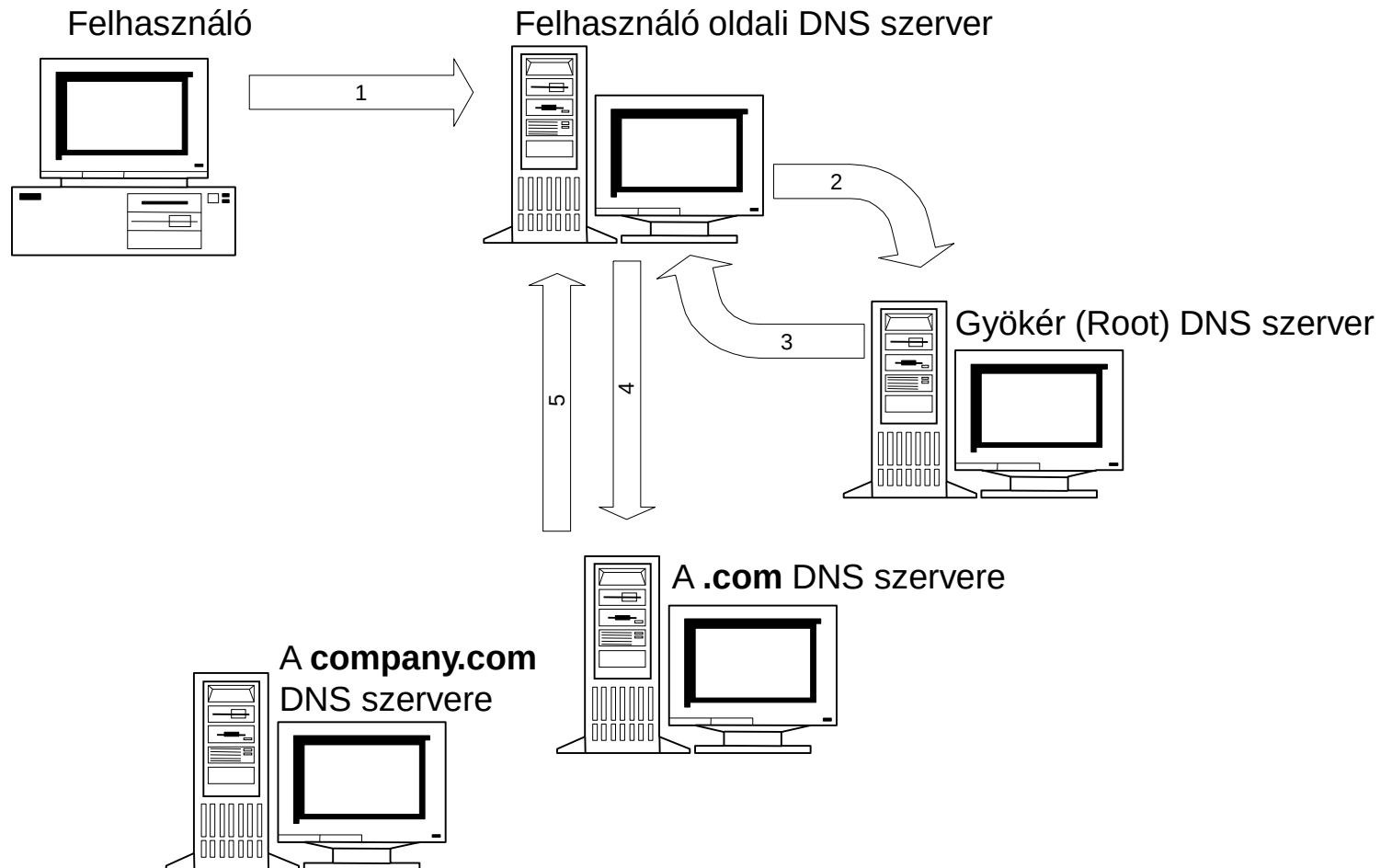
A DNS MŰKÖDÉSE

(A SOMEBODY.COMPANY.COM DOMAIN NÉV FELOLDÁSÁNAK LÉPÉSEI)

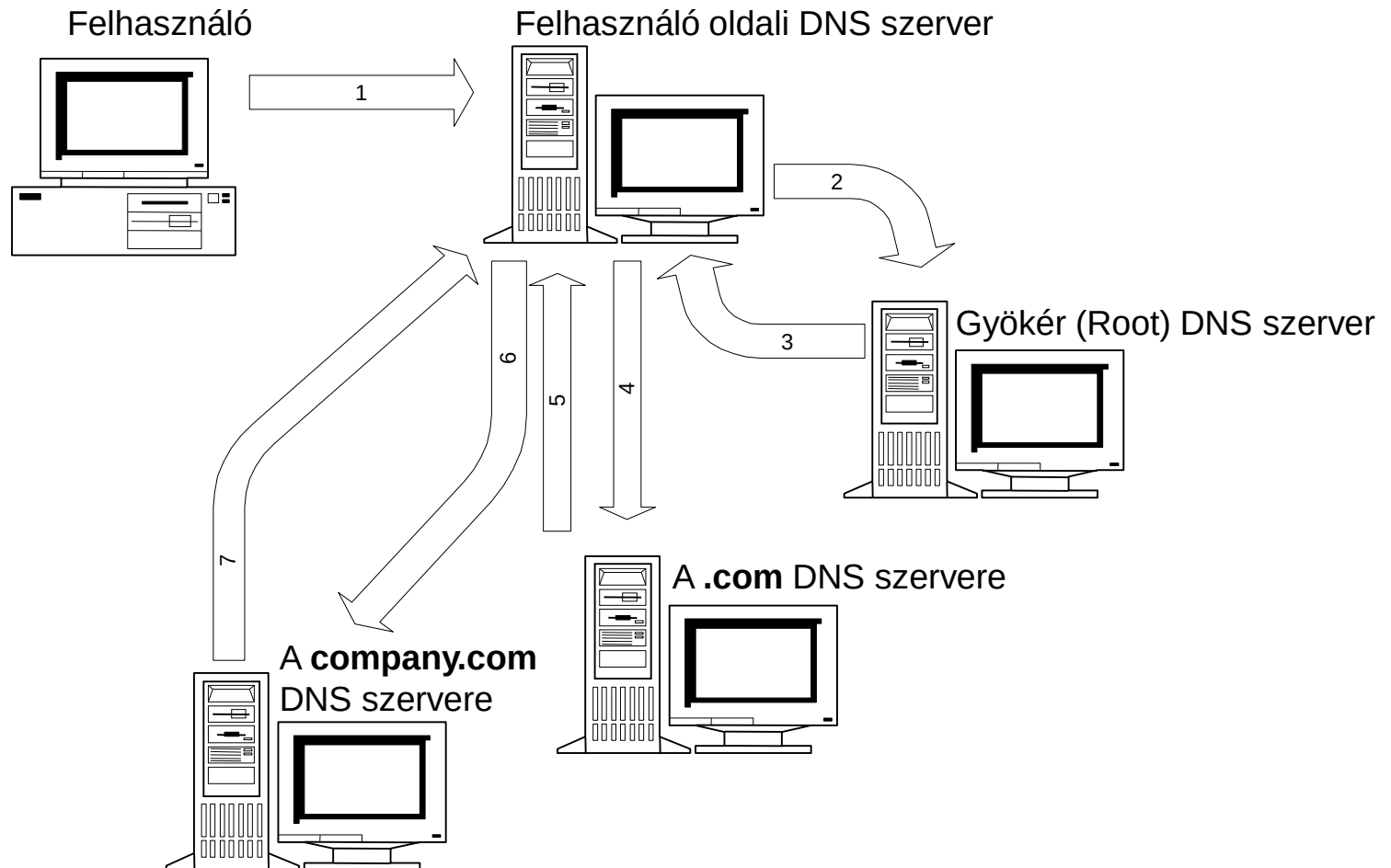
A DNS MŰKÖDÉSE

(A SOMEBODY.COMPANY.COM DOMAIN NÉV FELOLDÁSÁNAK LÉPÉSEI)

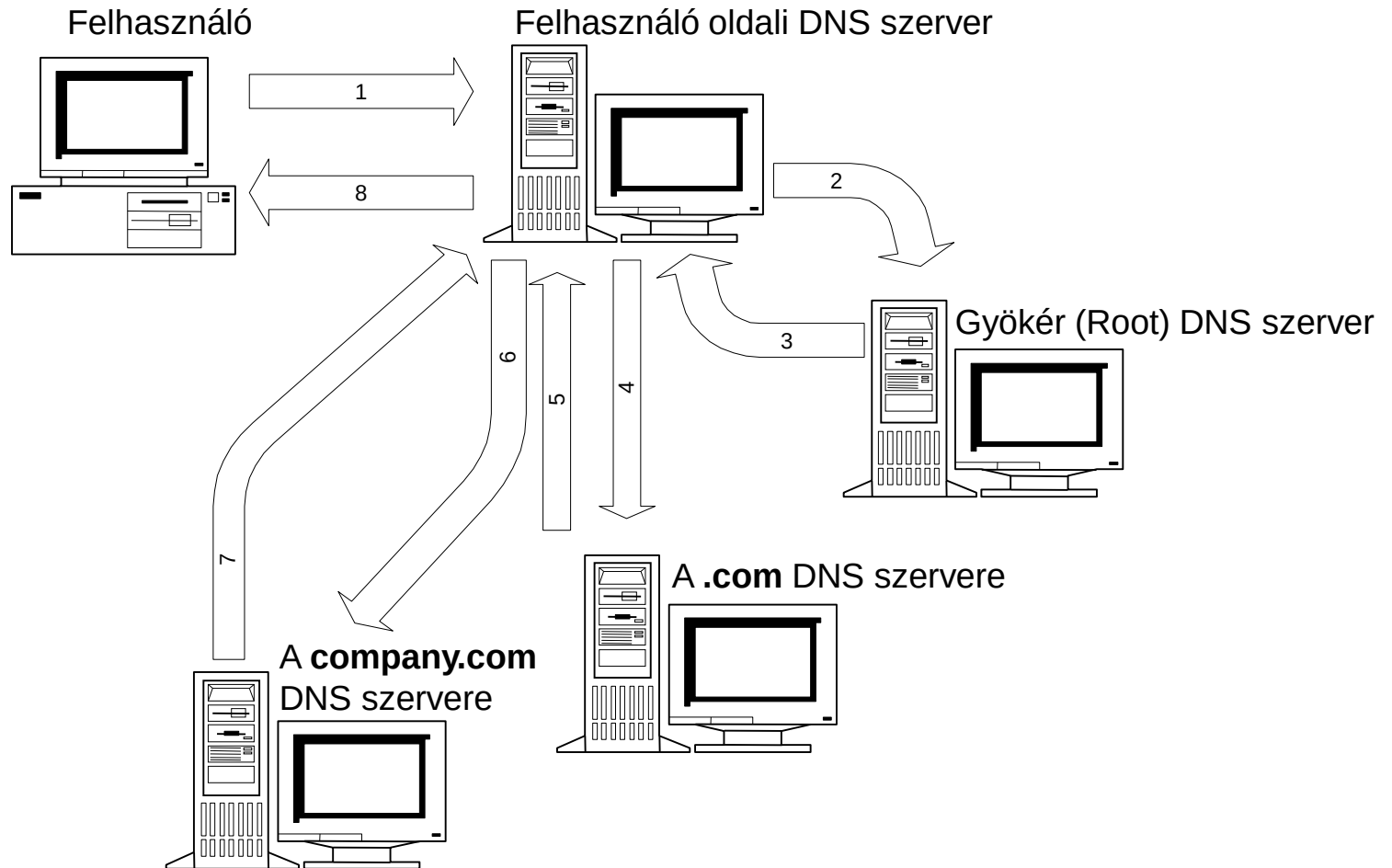
A DNS MŰKÖDÉSE

(A SOMEBODY.COMPANY.COM DOMAIN NÉV FELOLDÁSÁNAK LÉPÉSEI)

A DNS MŰKÖDÉSE

(A SOMEBODY.COMPANY.COM DOMAIN NÉV FELOLDÁSÁNAK LÉPÉSEI)

DNS GYORSÍTÓTÁR (DNS CACHE)

- Nemrég feloldott nevek - helyi gyorsítótárba
- A szerver visszaadja a kliensnek a gyorsítótárban lévő információt
 - nem mérvadó (non-authoritative)
- Ha fontos a hatékonyság
 - a kliens a nem mérvadó válasszal is megelégszik
- Ha a hitelesség a fontos
 - a kliens a hivatalos DNS szerverhez fordul:
 - a kapcsolat a név és az IP cím között még mindig érvényes?
- Hivatalos DNS szerver válaszol
 - TTL (Time To Live)

INTERNET CONTROL MESSAGE PROTOCOL (ICMP)

- Hibajelentésekre és IP szintű vezérlő üzenetek továbbítására
- IP csomagok adatrészében
- Leggyakrabban használt debug eszköz
 - Ping, traceroute

ÜZENETFORMÁTUM ÉS ÜZENETTÍPUSOK

IP Header	
Type of Message	8b
Error Code	8b
Checksum	16b
Parameters, if any	Var
Information	Var

TYPE FIELD	ICMP Message Types
0	Echo Reply (válasz adás)
3	Destination Unreachable
4	Source Quench
5	Redirect (change a route)
8	Echo Request (válasz kérés)
11	Time exceeded for a packet (TTL lejárt)
12	Parameter problem on a packet
13	Timestamp request
14	Timestamp reply
15	Information request (obsolete)
16	Information reply (obsolete)
17	Address mask request
18	Address mask reply

PING

- Ping: tesztelésre
 - végpont elérhetőségét
 - körülfordulási idő – round trip time (RTT)
 - útvonal hossz (hop-okban)
 - esetlegesen trace route opció

```
Ping alpha [152.66.246.10] with 32 bytes of data:
```

```
Reply from 152.66.246.10: bytes=32 time=114ms TTL=250
```

```
Reply from 152.66.246.10: bytes=32 time=26ms TTL=250
```

```
Reply from 152.66.246.10: bytes=32 time=23ms TTL=250
```

```
Reply from 152.66.246.10: bytes=32 time=27ms TTL=250
```

```
Ping statistics for 152.66.246.10:
```

```
Packets: Sent = 4, Received = 4, Lost = 0 (0% loss),
```

```
Approximate round trip times in milli-seconds:
```

```
Minimum = 23ms, Maximum = 114ms, Average = 47ms
```


IP BEÁLLÍTÁSOK

- Alapvető beállítások egy gépen
 - IP cím/netmask
 - Default gateway
 - DNS szerver
- A beállítások kiegészíthetők
 - Alapértelmezett domain név megadása
 - Több DNS szerver

II. RÉSZ

HÁLÓZATOK OTTHONI FELDOLGOZÁSRA

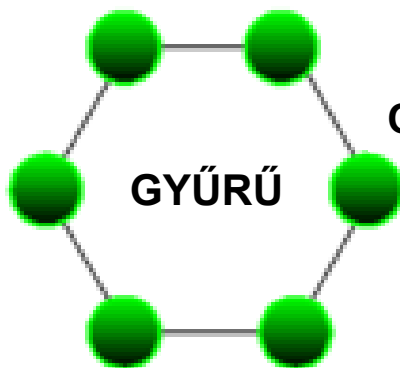

HÁLÓZATOK, HÁLÓZATOK ÜZEMELTETÉSE

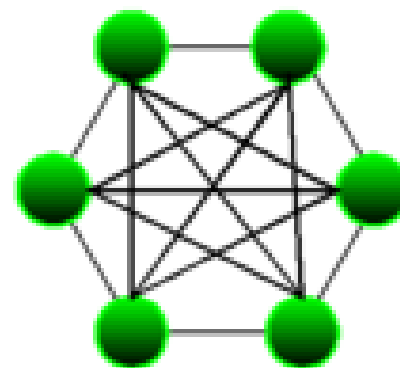
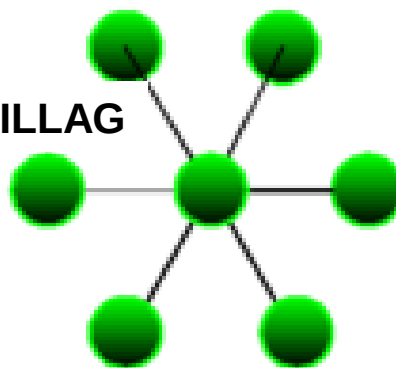
- Ez a tantárgy épít
 - Számítógép-hálózatok
 - Távközlő hálózatok tantárgyak ismereteire
- Ebben a fejezetben olyan hálózati témákat érintünk csak, amelyek az üzemeltetési feladatok megértéséhez fontosak
 - Hálózati topológiák
 - VPN-ek
 - Fizikai és logikai hálózati térképek
 - Demarkációs pontok

HÁLÓZATI TOPOLÓGIÁK

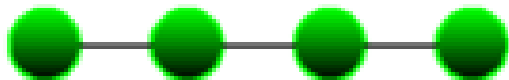

CSILLAG

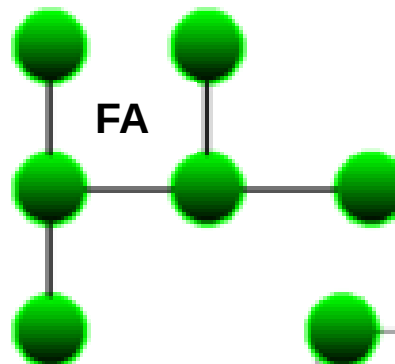

TELJES

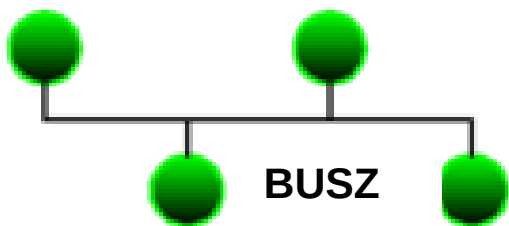
LÁNC

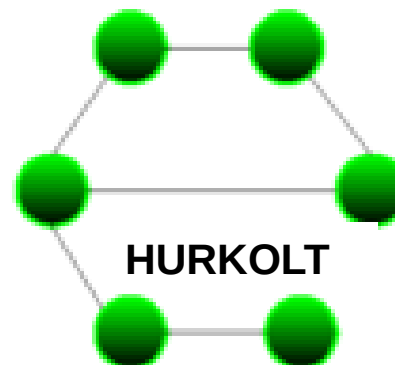
FA

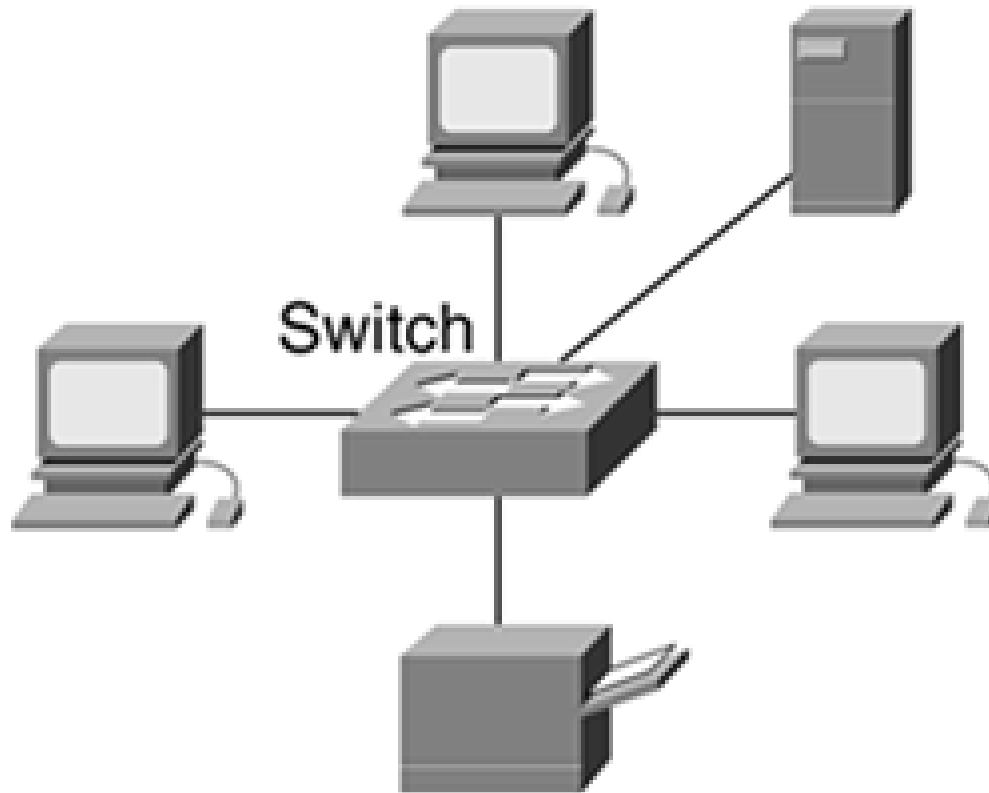
BUSZ

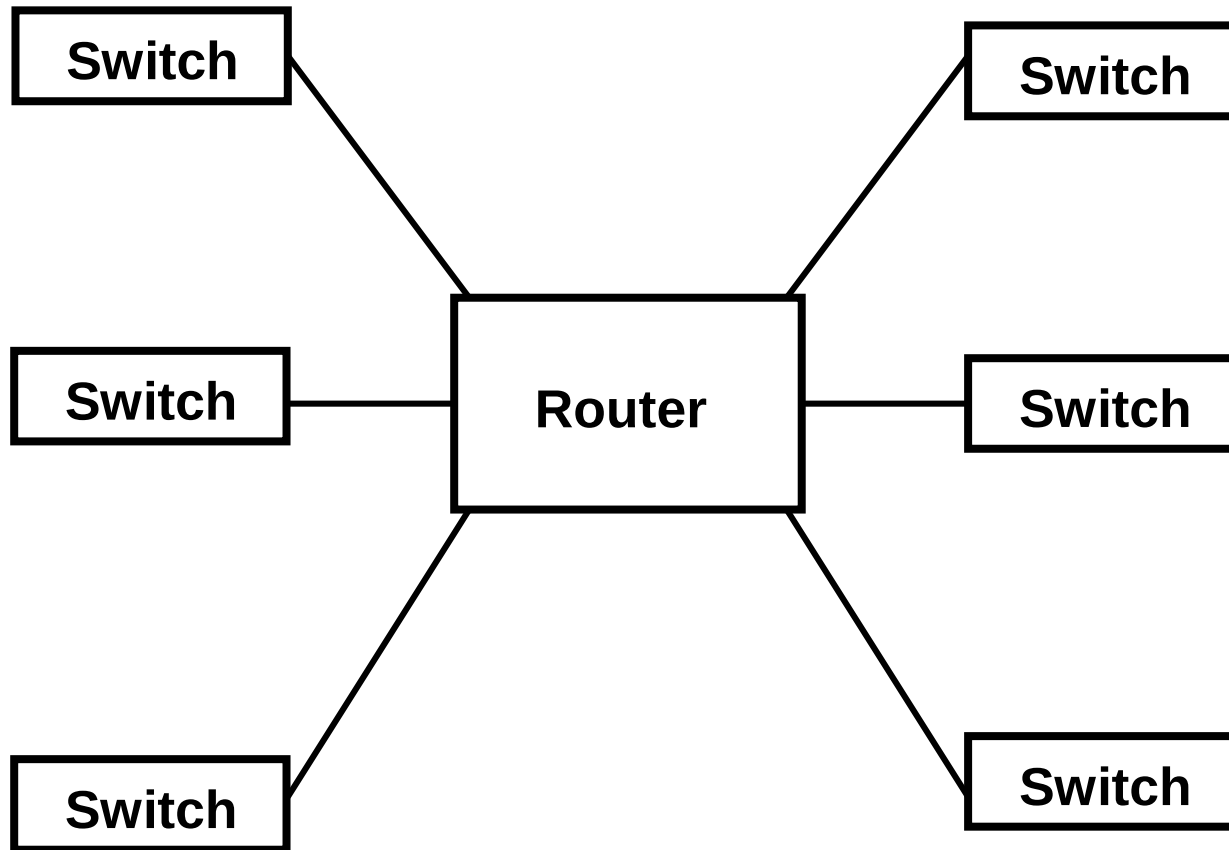
HURKOLT

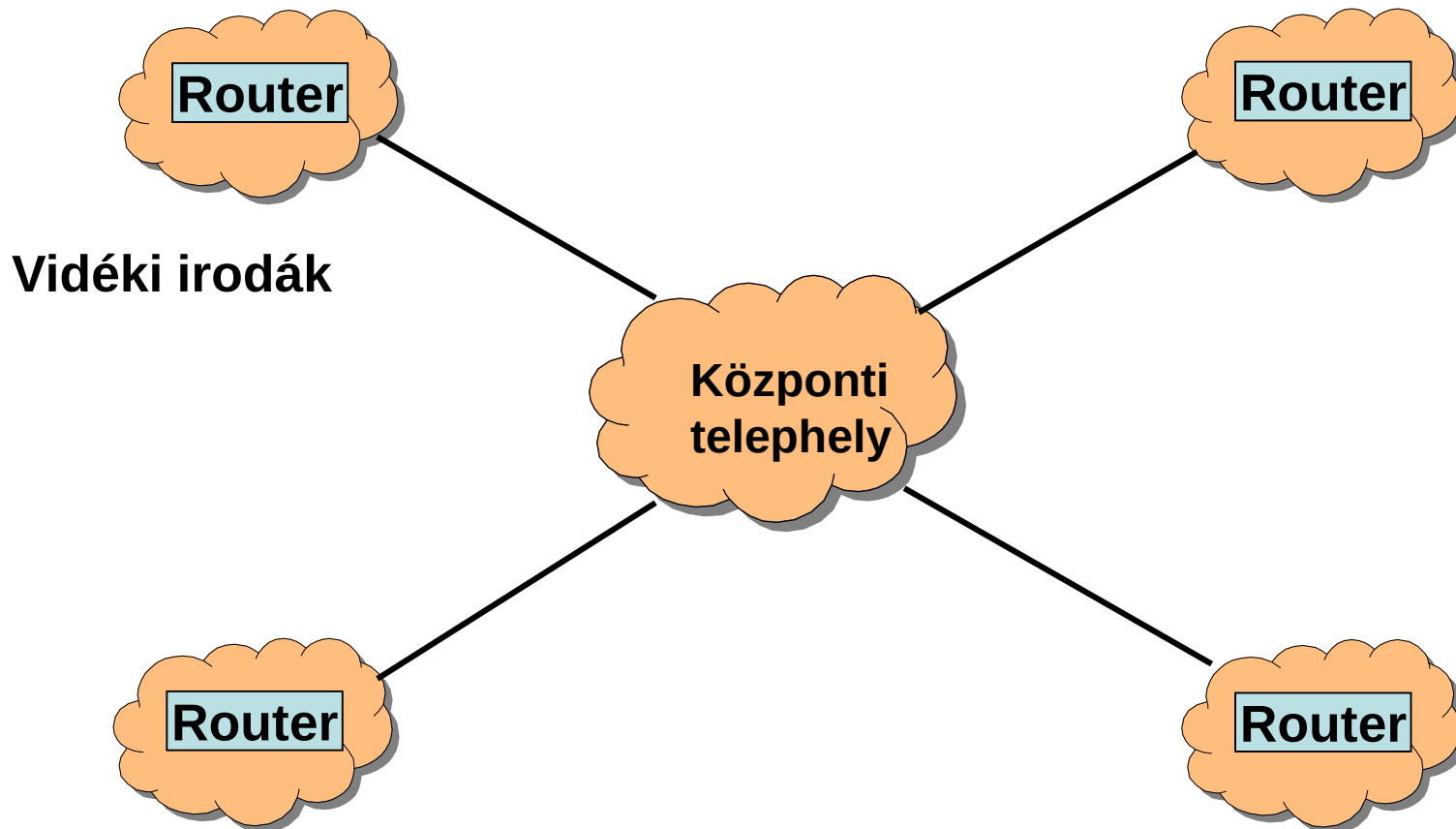
EGYSZERŰ CSILLAG LAN

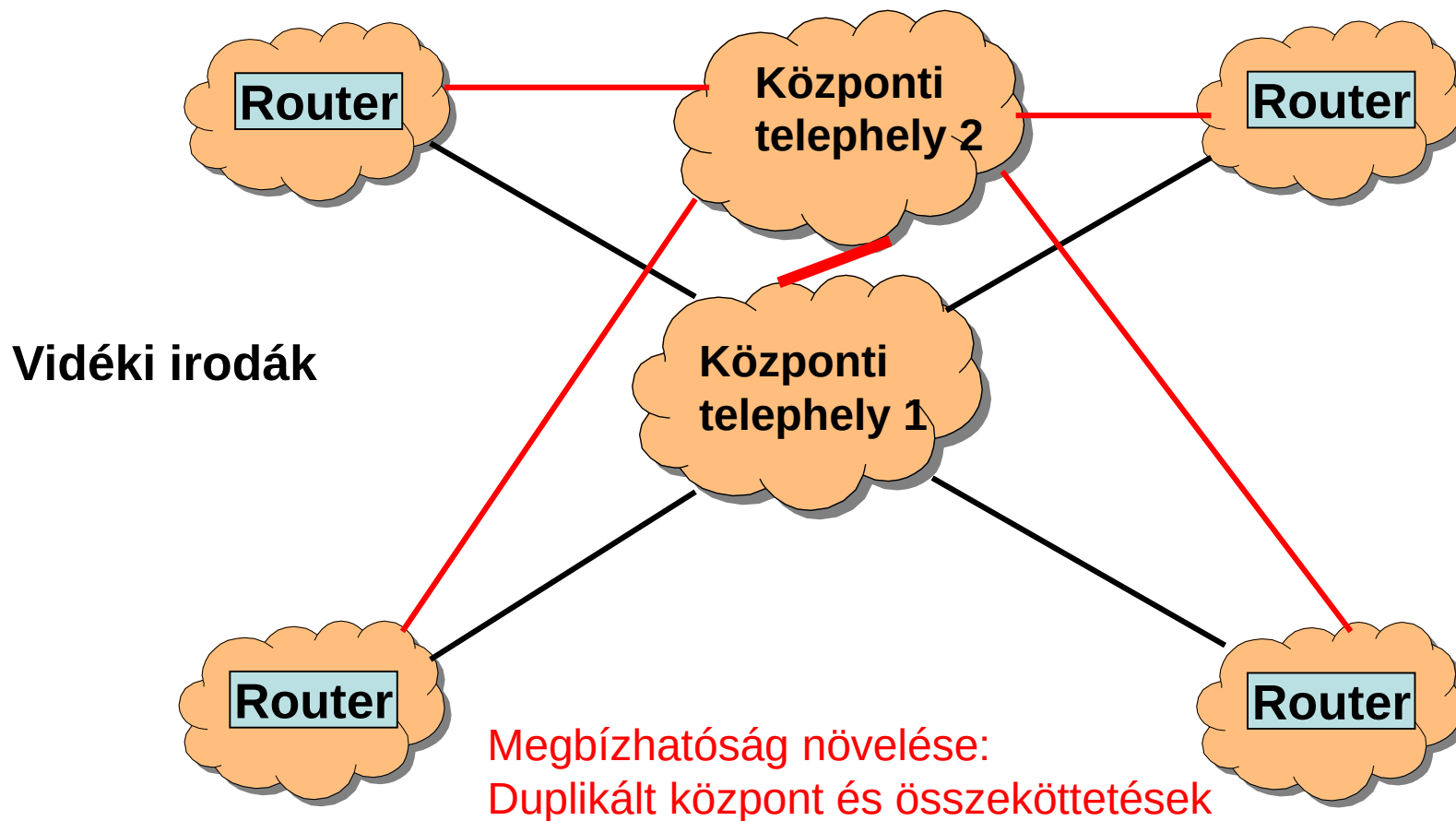
LAN, CAMPUS HÁLÓZAT - CSILLAG

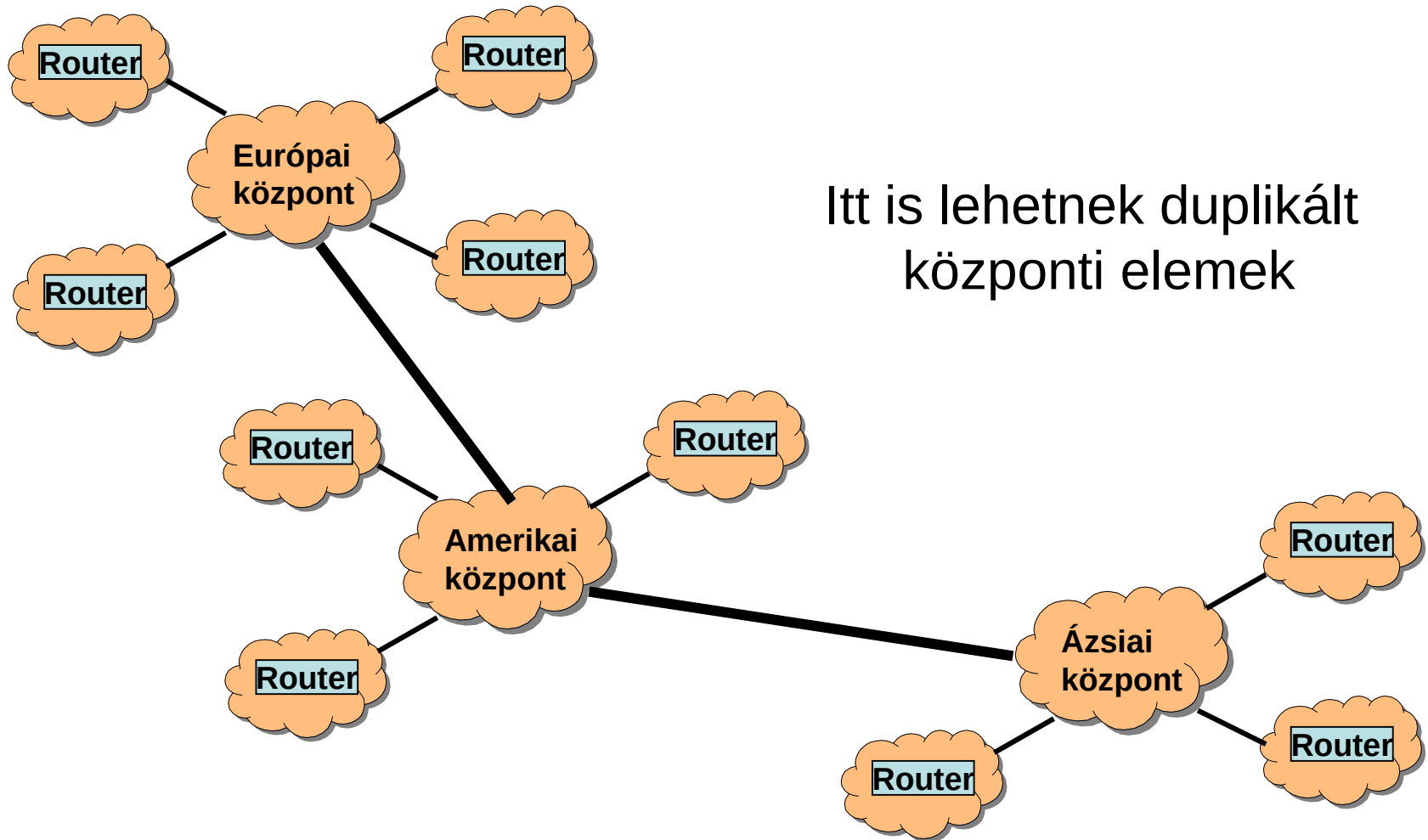
WAN – CSILLAG

WAN – CSILLAG – DUPLIKÁLT KÖZPONT

TÖBBSZÖRÖS CSILLAG (FA)

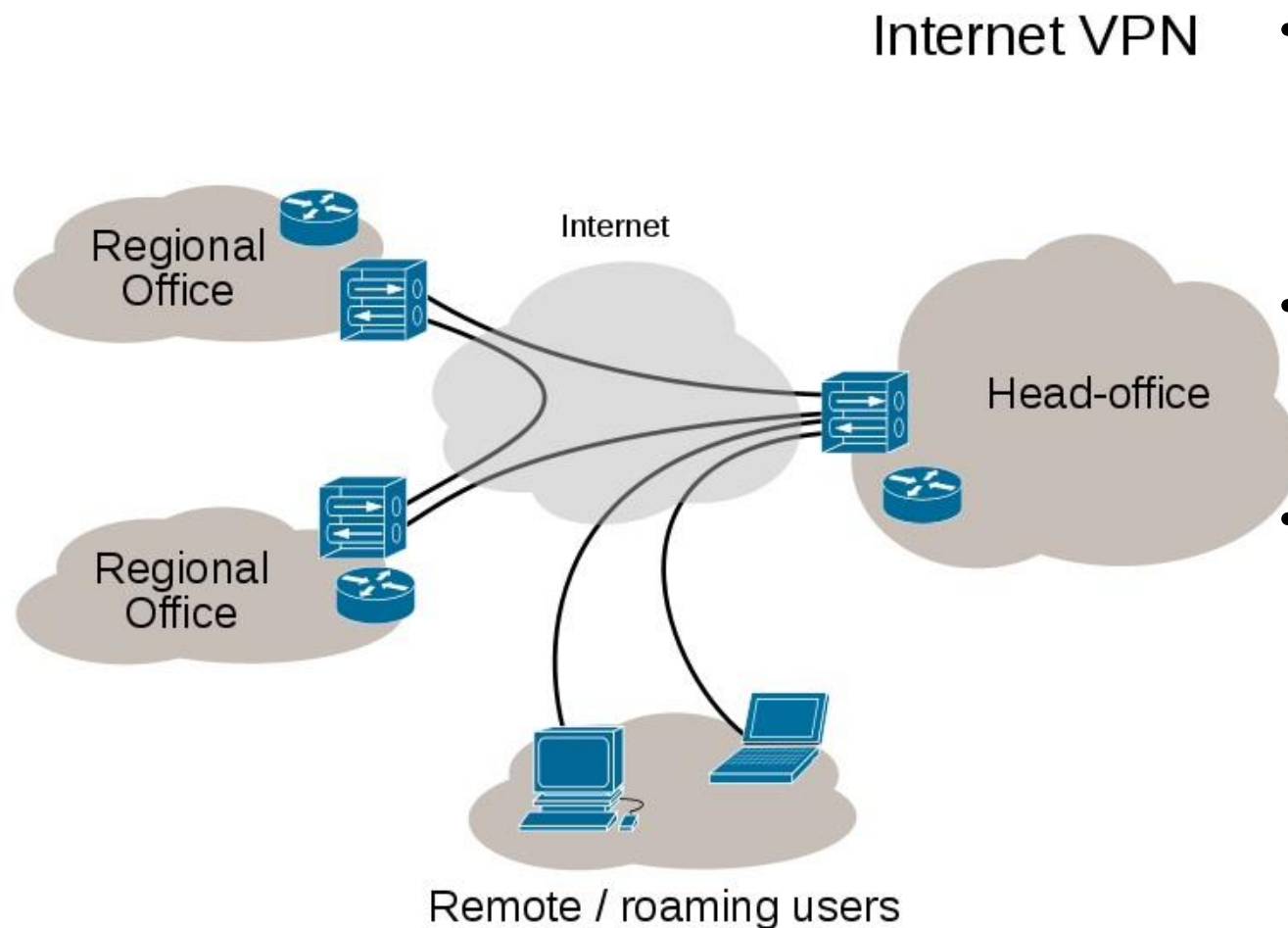

DECENTRALIZÁLT HÁLÓZATOK

- Lánc
 - hiba esetén két különálló részre esik szét
- Gyűrű
 - hiba esetén láncná válik
- Hurkolt
 - (bizonyos, fontos) csomópontok között két (több) kapcsolat van
- Teljes (full mesh)
 - mindenki mindenkivel
 - megbízható, de drága ($n*(n-1)/2$ ÖK)

VIRTUÁLIS MAGÁNHÁLÓZATOK

- Adattovábbítás Interneten
 - Nem biztonságos
- Bérelt vonal (Leased line)
 - Drága
- Virtuális magánhálózatok (Virtual Private Network - VPN)
 - Titkosítás
 - Alagutazás (tunneling)

VPN ELŐNYÖK

- Kapcsolatok különböző földrajzi helyek között – bérelt vonal nélkül
- Megnövelt biztonság
- Flexibilitás – távoli irodák / munkavállalók használhatják az intranetet
 - Interneten keresztül
 - De mintha közvetlenül csatlakoznának hozzá
- Idő- és pénzmegtakarítás
 - Nem kell utazni
- Megnövelt produktivitás távoli munkavállalók számára

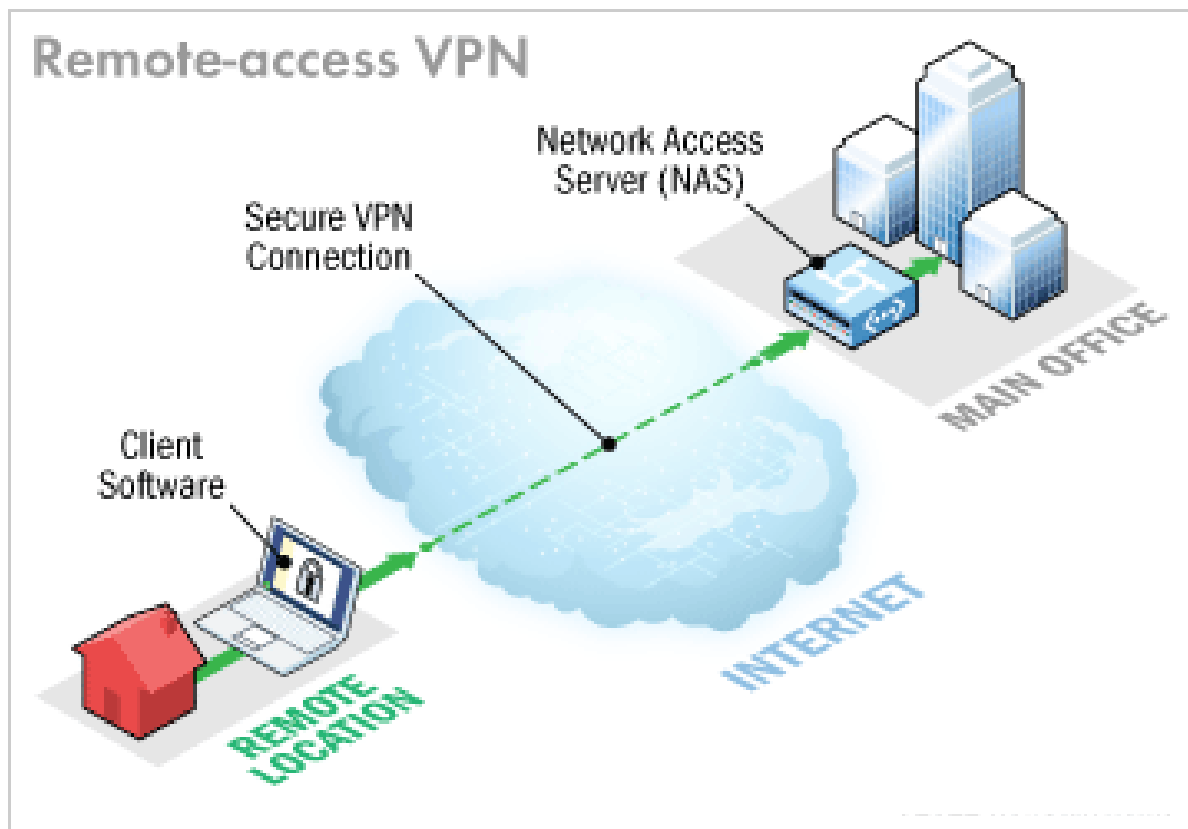
VPN SZOLGÁLTATÁSOK

- Biztonság
 - VPN adatvédelem (titkosítás) a nyilvános hálózaton
 - Nem lehet lehallgatni
- Megbízhatóság
 - Munkavállalók/távoli irodák bármikor kapcsolódhatnak a VPN-hez
 - VPN minden használó számára ugyanazon paramétereket biztosítja – még a maximális egyidejű kapcsolat esetén is
- Skálázhatóság

REMOTE-ACCESS VPN

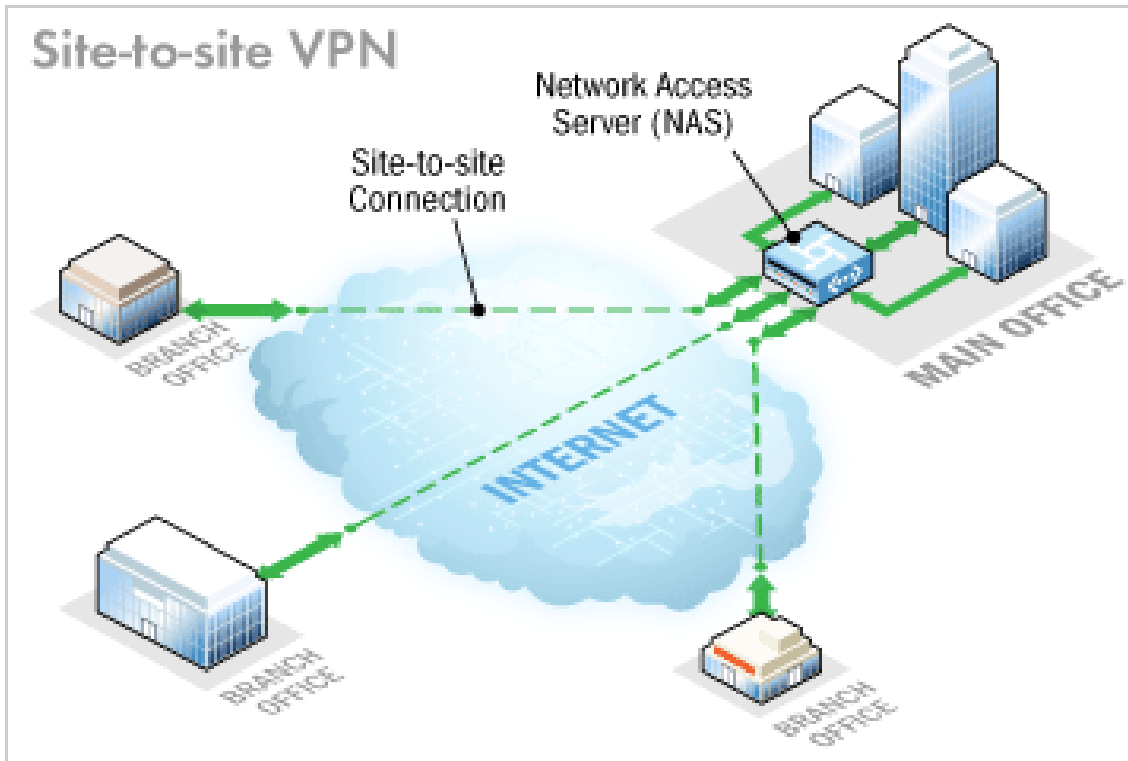
- Használókat köt be

- Network Access Server (Media Gateway, Remote-Access Server)
- Kliens oldali szoftver

SITE-TO-SITE VPN

- Fix helyek között
 - Intranet-alapú
 - Extranet-alapú
- Nem kell kliens oldali szoftver
- VPN koncentrátorok, másnéven NAS – itt: Network Access Server

NETWORK ACCESS SERVER

- Tipikusan site-to-site VPN kialakításához:
 - Létrehozza és konfigurálja az alagutakat (logikai összeköttetéseket)
 - Használók autentikálása
 - Alagút/IP címek használókhoz rendelése
 - Adat titkosítás/visszafejtés
 - Vég-vég adattovábbítás
- VPN (alagutazásra képes) router
- Általában ma már tűzfallal integrálják

NETWORK ACCESS SERVER

- “Intelligens” VPN koncentrátor
 - VPN (alagutazásra képes) router
 - Létrehozza és konfigurálja az alagutakat (logikai összeköttetések) – remote-access VPN
 - Vég-vég adattovábbítás
 - Alagutazás (tunneling)
 - A használói adatokat becsomagolja egy keretbe
 - Vezérlő fejléccet ad hozzá
 - Titkosítás
 - IPSec
 - Site-to-site
 - SSL
 - Remote access

NETWORK ACCESS SERVER

- Tűzfal
 - Milyen típusú forgalom mehet az Internetről a LAN-ra, milyen TCP és UDP portokon
- AAA Szerver
 - Ellenőrzi, ki vagy (authentication)
 - Meghatározza, mihez férhetsz hozzá a kapcsolaton keresztül (authorization)
 - Nyomon követi, mit csinálsz, míg be vagy jelentkezve (accounting)

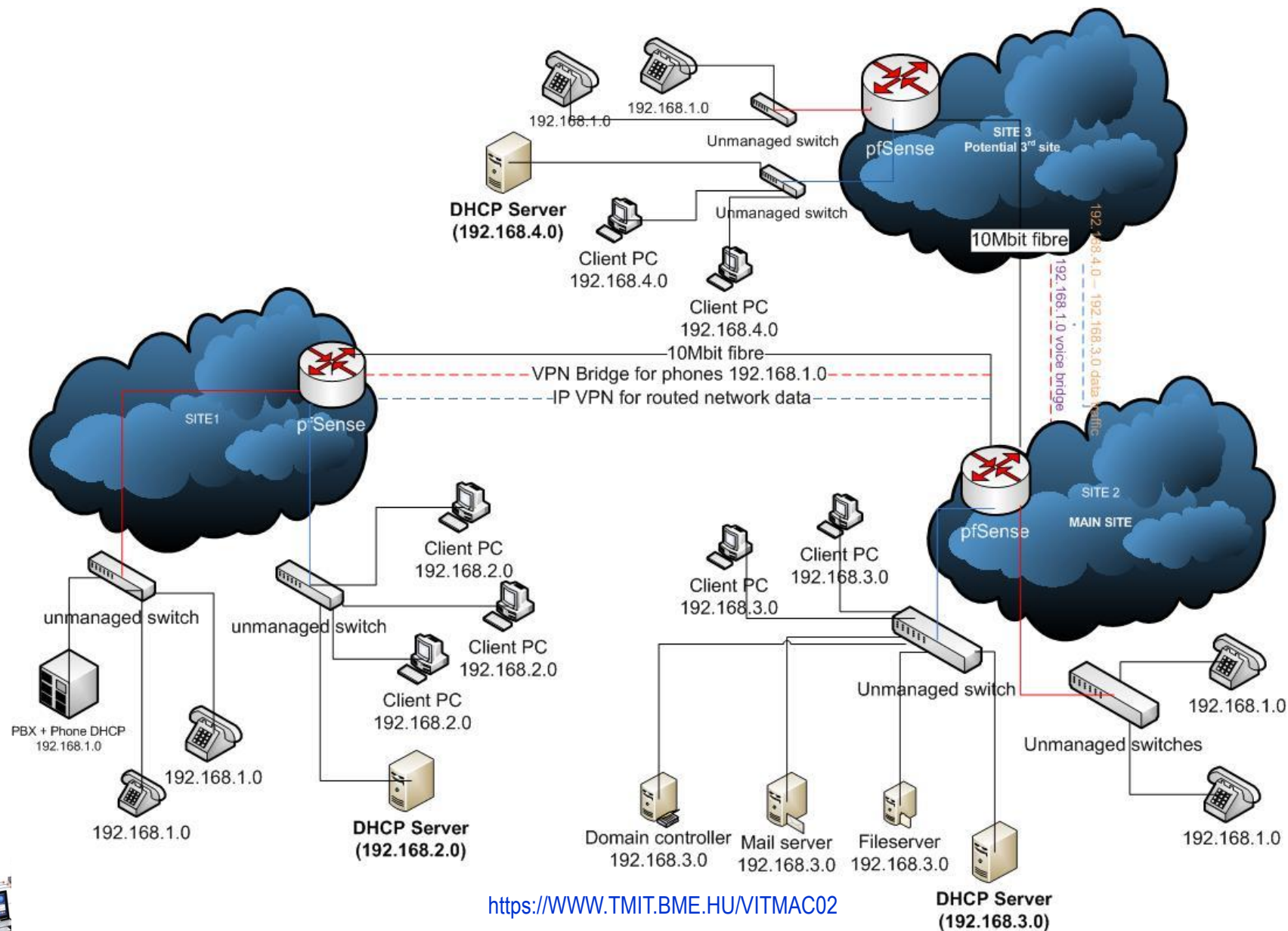

FIZIKAI ÉS LOGIKAI HÁLÓZATI TÉRKÉPEK

- Fizikai:
 - kábelek útvonala, típusa, végződésük pontos helye
 - redundancia – (ha van): helyettesítő szakaszok pontos azonosítása
- Logikai:
 - logikai topológia: hálózatszámok, nevek, sebességek
 - használt protokollok
 - adminisztratív domének (ha több van)
- Címkézés (labeling) fontossága
- Mind a logikai, mind a fizikai térképeknek fel kell tüntetniük a hálózat határait is,
 - a külső hálózatokhoz való fizikai és logikai csatlakozásokat is

LOGIKAI HÁLÓZATI TÉRKÉP

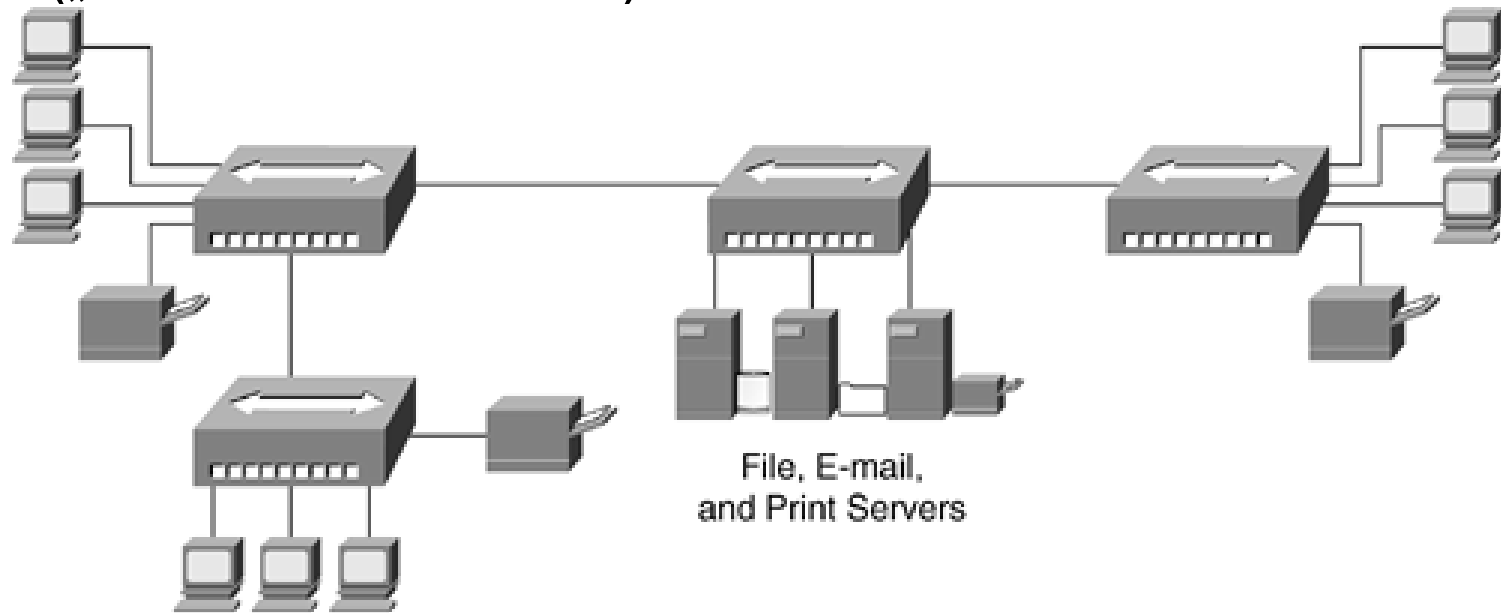
LOGIKAI HÁLÓZATI TÉRKÉP

- 3. (router) és afölötti rétegbeli eszközöket (pl. hostok) mutat
- Minden (2. rétegbeli eszközökkel – bridge, switch – menedzselt) alhálózat egy „felhő” (azaz a belső struktúrája érdektelen)
- Méretezés a logikai térképek alapján
- Irányítási terv (Routing plan) is a logikai térképek alapján

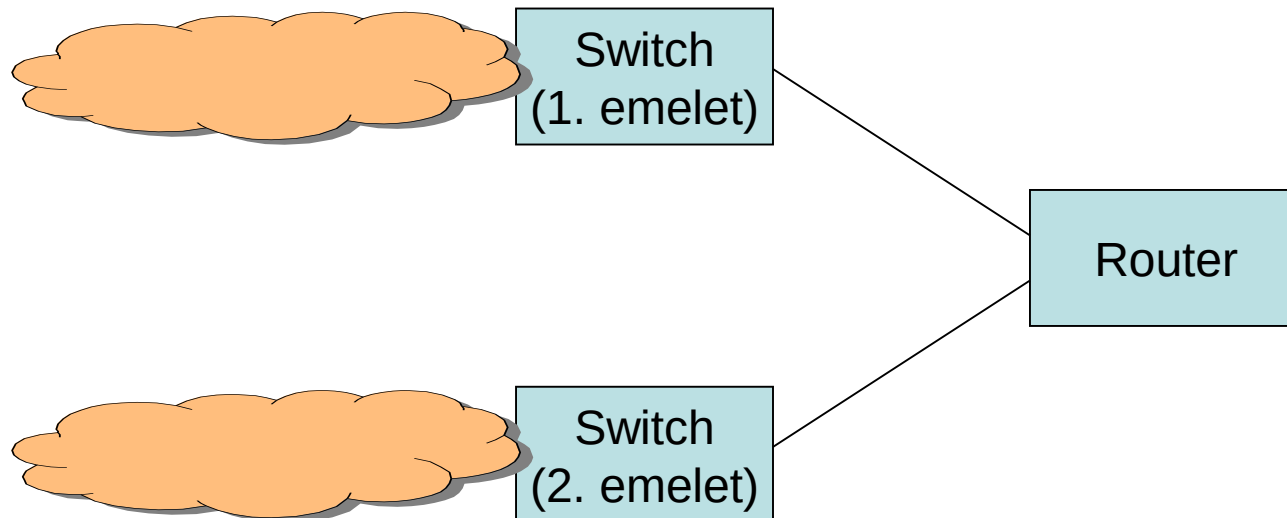
TIPIKUS LOGIKAI TOPOLÓGIÁK

- Flat topology (hierarchia nélküli topológia)
 - csak a kijáraton van 3. rétegbeli entitás (router)
 - minden gép ugyanabban az IP címtartományban („broadcast domain”) van

TIPIKUS LOGIKAI TOPOLÓGIÁK

- Location-based topology
 - pl. emeletenként egy-egy alhálózat (saját IP címtartomány)

TIPIKUS LOGIKAI TOPOLÓGIÁK

- Functional-group based topology
 - fizikai elhelyezkedéstől függetlenül logikai csoportok szerint (eladók, mérnökök, menedzsment, marketing) flat network
 - szolgáltatások (nyomtatás, fájl-, névszerver, autentikáció) tipikusan csoportonként
 - 3. rétegbeli eszközök kapcsolják a központi hálózathoz

DEMARKÁCIÓS PONT

- Definíció:
 - demarkációs pont a vállalati hálózat és egy kommunális szolgáltató (telefon, hálózati szolgáltató, áramszolgáltató) közötti határpont
 - a demarkációs pontig a szolgáltató
 - onnan a vállalat a felelős
- Célszerű a demarkációs pontokat megfelelően feliratozni

